

Наръчник „Активни“

Проект „Активни“, финансиран от
програма Еразъм+

Договор 2022-1-BG01-K210-YOU
-000083772

РЕЗЮМЕ НА ПРОЕКТА

Представените обучителни материали са разработени като част от **18-месечния проект BeActive - ACTIVE Youth for Green, Diversified and Digital Rural Communities**, финансиран от програма Еразъм+ на ЕС, Договор номер: 2022-1-BG01-KA210-YOU- 000083772. За тази цел ние, партньорите по проекта, изброени по-долу, споделихме и интегрирахме нашия разнообразен опит. Ето как създадохме и апробирахме този инструментариум BeActive по време и след международното младежко обучение в Сицилия през април 2023 г.

Нашият проект има **три основни цели**:

1. Да създадем транснационална мрежа като интегрираме междусекторни практики и повишим компетенциите на 8 младежки работници за справяне с общите проблеми на селските общности.
2. Да изградим компетенциите на 16 други младежи доброволци, за да достигнат до младежки селски/отдалечени общности, да НАСЪРЧИМ младежкия активизъм и да помогнем за СВЪРЗВАНЕ с местните политици.
3. Да мотивираме и ОВЛАСТИМ 60 други младежи да организират събития от кампанията 16 ДНИ НА АКТИВИЗЪМ. Тези кампании ще включват 240 млади хора и местни институции, които си сътрудничат за справяне с местни проблеми в рамките на Европейските младежки цели, включващи устойчива зелена Европа, равенство и приобщаване.

Партньори по проекта са:

1. НПО „Паралел-Силистра“, България - <https://paralel-silistra.net>
2. Асоциация „Bosco Angimbe“, Италия - <https://www.facebook.com/associazioneboscoangimbe>
3. Асоциация „Creativa“, Испания - <https://asociacioncreativa.org>
4. Европейски институт "За гражданите", Португалия - <https://forcitizens.org>

Нашите асоциирани партньори включват съответните местни власти и институции, други неправителствени организации.

Основни дейности по проекта:

Обучение за споделяне на опит, 01.2023 г. Чрез международни он/офлайн мрежи и обучение за споделяне на опит, ние споделихме и интегрирахме нашия разнообразен опит и изградихме нашия капацитет за обучение. След това разработихме

привлекателни инструменти, включително инструментариума BeActive, който да се използва за обучение на младежи, и го качихме в платформата на проекта.

Младежки тренинг „Мисия в Сицилия“, 18-24.04.2023 г. 16 младежи от България, Италия, Испания и Португалия, придружени от обучители от тези страни, участваха в нашата учебна програма и подобриха своите ключови компетенции и умения за организиране на младежки дейности. Дневният ред на обучението включваше вълнуващи дейности като „Дигитално разказване на истории“, „Оцелял“ в гората Боско Ангимбе, „Културни детективи“ в Палермо и „Невероятното пътешествие на растенията“ в Ботаническата градина на Сицилия, една от най-големите в Европа.

Местни кампании 04.2023-02.2024 След обучението, 16-те обучени младежи, заедно с 60 други връстници, стартираха национални кампании 16 ДНИ АКТИВИЗЪМ. Кампаниите имат за цел да ангажират 240 младежи и институции на местно ниво и 200 поддръжници онлайн, като ги вдъхновяват да се справят с местните предизвикателства от европейска перспектива (като устойчива зелена Европа, равенство и приобщаване, които са част от Европейските младежки цели).

Дигитални истории Участниците в кампанията разказват своите истории дигитално, като ги публикуват в платформата на проекта <https://paralel-silistra.net/active/>. Ние разпространяваме тези онлайн разкази на национално и международно ниво чрез социални медии и директна комуникация с европейски организации.

Резултати Четирите партньорски организации на гражданското общество ще работят в партньорство за повишаване на компетенциите на 8 младежки работници и 16 доброволци. Младежите ще достигнат и активират още 60 младежи, които ще инициират местни събития с най-малко 400 участници в кампанията 16 ДНИ АКТИВИЗЪМ. Участниците ще публикуват своите 8 дигитални истории, демонстриращи отговорност към природата и обществото и активно гражданско поведение.

Контакти

office@paralel-silistra.net

gerencia@asociacioncreativa.org

associazioneboscoangimbe@gmail.com

felixsoares@forcitizens.org

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

СЪДЪРЖАНИЕ

<i>Въведение.....</i>	<i>5</i>
<i>Глава 1 - Четиво преди обучението .....</i>	<i>7</i>
<i>Глава 2 – Прегръщане на многообразието .....</i>	<i>16</i>
<i>Глава 3- Свързване с природата .....</i>	<i>20</i>
<i>Глава 4 – Изследване на културното наследство на Палермо.....</i>	<i>23</i>
<i>Глава 5 – Екологичен активизъм .....</i>	<i>32</i>
<i>Глава 6 – Симулация на сесия на Общински съвет .....</i>	<i>40</i>
<i>Глава 7 - Силата на дигиталните истории .....</i>	<i>43</i>
<i>Глава 8 – Планиране на събития.....</i>	<i>46</i>
<i>Глава 9 – Оценка и отзиви .....</i>	<i>49</i>

Въведение

Сред очарователните пейзажи на Сицилия, където огрените от слънцето планини се срещат с лазурното Средиземно море, се разгърна едно забележително образователно пътуване „Quest in Sicily“/ „Мисия в Сицилия“ в рамките на проект „BeActive“/„Активни“.

През април 2023 г. три групи участници пропътуваха дълъг път от България, Канарските острови, Испания и Португалия, за да се срещнат с италианските си колеги и да се съберат близо до Калатафими Сегеста, Сицилия, Италия. Те бяха събрани от обща цел: да се научат как да променят настоящето и да създадат по-добро бъдеще за социално-слабите общности. Тяхната дестинация, внимателно подбрана заради своята достъпност и близост до природата, се превърна в платното, върху което се разгърнаха трансформиращите им преживявания.

Представяният набор от материали, **BeActive Toolkit/ Наръчник „Активни“** , включва:

- *материалите за подготовка* на участниците според препоръките на програма Еразъм+ ;
- *сценариите* за проведените тренинги по време на обучението „**Quest in Sicily“/ „Мисия в Сицилия“**,
- *описания на начина*, по който проведохме тренировъчните сесии под надслов „**Как го направихме**“.

В рамките на проекта участниците се впуснаха в образователно приключение с три основни цели:

1. Създаване на транснационална мрежа: Обединени от споделена визия, разнообразната група от младежки работници, доброволци и техните обучители се стремят да създадат транснационална мрежа от лица и организации с еднакви цели. Докато се потапят в интерактивни ледоразбивачи и дейности за изграждане на екипи, те откриват силата на сътрудничеството и взаимното разбирателство. Култивирайки взаимоотношения и споделяйки междусекторни практики, участниците формират сплотена група за обучение, готова да си сътрудничи и да се справи с предизвикателствата на обучението и бъдещите си дейности.

2. Насърчаване на екологичното съзнание: Живописното пътешествие през богатите природни местообитания и културно наследство на Сицилия поражда осъзнаване на връзката ни с природата. В резервата Зингаро и ботаническата градина в Палермо участниците се впускат в „Невероятното пътешествие на растенията“, разплитайки мрежата от биоразнообразие, устойчивост и културни ценности чрез поучителните истории на Стефано Манкузо, споделени от италианските обучители. Тези преживявания запалват искра на екологично съзнание, което подхранва тяхната решителност да защитят и запазят планетата.

3. Овластяване на младите граждани на ЕС: важен аспект на „Мисия в Сицилия“ е овластяването на младежите, така че те да станат активни и ангажирани граждани на ЕС. Ръководени от опитни тренери от Испания и Португалия, участниците симулират сесия на Общинския съвет, борейки се с предизвикателствата на технологиите, селското

стопанство и възобновяемите енергийни източници, за да създадат природосъобразни градски политики. Въоръжени с новооткрити знания и обновено усещане за цел, те разискват темата „16 ДНИ АКТИВИЗЪМ“, научавайки се как да организират въздействащи местни кампании, които активизират участието на младите хора. Чрез тези усилия проектните партньори се стремят да насърчат чувството за отговорност, свобода на действие и лидерство сред по-младото поколение, давайки им възможност да поемат активна роля в оформянето на бъдещето на своите общности и на ЕС като цяло.

Методологията на обучението включва подхода „Учене чрез преживяване“. Един от акцентите на пътуването са двете учебни дейности чрез преживяване в резервата Зингаро и гората . В ролята на детективи в природата участниците се впускат в сърцето на гората, потапяйки се в чудесата на природния свят. Под ръководството на италианските и българските партньори, те преживяват уникално откривателско пътешествие, научавайки за флората и фауната в тази завладяваща екосистема.

Участниците създават дълбока връзка с природата чрез увлекателни задачи, като намиране на информация за дървета и растения, заснемане на забавни снимки, разпъване на палатки и организиране на лагер, запалване на лагерен огън, за да прекарат нощта в гората. Те развиват задълбочено разбиране за деликатния баланс между биоразнообразието, културните особености и устойчивостта.

Учебната дейност чрез преживяване в гората и прекараната там нощ оставят трайно впечатление у участниците, запалвайки чувство на отговорност към опазването на природата.

BeActive Toolkit/ Наръчникът „Активни“ завършва с оценка на въздействието върху участниците и техните подобрени компетентности. Напускайки Сицилия, те отнасят семената на надеждата за промяна в своите общности и извън тях.

Това не е просто програма за обучение; това е трансформиращо пътуване – свидетелство за потенциала на младите хора да стимулират устойчива промяна, да създадат транснационална мрежа от защитници и да окажат трайно въздействие върху околната среда и обществото.

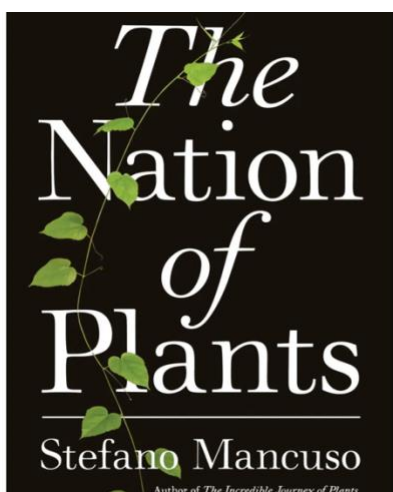
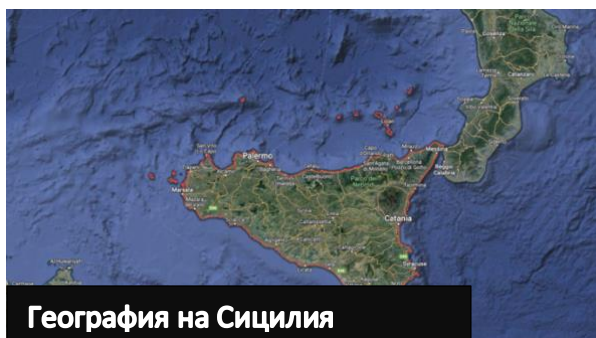

Глава 1

Четиво преди обучението

Основни теми

ГЕОГРАФИЯ НА СИЦИЛИЯ

Сицилия е най-големият остров в Средиземно море, югоизточно от италианския континент и е част от Италия.

1. Местоположение: Сицилия е между западното крайбрежие на Италия и северното крайбрежие на Африка. Той е отделен от континента от Месинския пролив.

2. Размер: Районът има площ от приблизително 25 711 квадратни километра (9 926 квадратни мили), което го прави най-големият остров в Средиземно море.

3. Климат: Островът има средиземноморски климат с горещо лято и мека зима. Той е предразположен към чести суши и горски пожари.

4. Терен: Пейзажът тук се характеризира с хълмове и планински региони, с няколко активни и спящи вулканични области. Островът също е дом на няколко крайбрежни равнини и пясъчни плажове.

5. Природни ресурси: Сицилия е богата на природни ресурси, включително плодородни земеделски земи, минерали като сяра и изобилие от риболовни зони.

6. Биоразнообразие: Островът е известен със своята уникална и разнообразна флора и фауна, като много видове се срещат само на острова. На острова има няколко защитени зони, включително регионален природен парк Мадоние и природен резерват Зингаро.

7. Големи градове: Най-значимите градове на Сицилия включват столицата Палермо, Месина, Катания и Сиракуза.

BOSCO ANGIMBE/ ГОРАТА

Bosco Angimbe/ Гората е уникална защитена зона в провинция Трапани в Сицилия, Италия. Ето някои ключови факти за нея:

1. Местоположение: Намира се в северозападната част на Сицилия и обхваща площ от приблизително 213 хектара.

2. Биоразнообразие: Гората е дом на разнообразна флора и фауна, вкл. много видове растения и животни, които са уникални в Западна Сицилия. Мястото е известно с вековните дъбови гори, средиземноморска макиса и разнообразни птици.

3. Геолошко значение: Паркът се намира в западната част на провинция Трапани. Гората е разположена върху хълмист терен, с надморска височина между 200 и 365 м, с преобладаващо югоизточно и северозападно изложение. От най-високите точки за наблюдение е възможно да се наблюдават няколко планински комплекса, които съставляват геоложкия комплекс на планината Трапани.

4. Културно наследство: Цялата западна част на Сицилия е богата на културно наследство, датиращо от древни времена. Районът Калатафими-Сегеста е дом на Археологическия парк Сегеста от Елизийския период. Елимите са древни племенни хора през бронзовата епоха и класическата античност. Провинция Трапани също е дом на най-обширния археологически парк в Европа: Археологически парк Селинунт.

5. Развлекателни дейности: Защитената зона е популярна дестинация за отдых на открито, с много възможности за туризъм, наблюдение на птици и други дейности сред природата. Посетителите могат да изследват района по много пътеки, да отпочинат на местата за пикник и да се насладят на живописни гледки.

КЛЮЧОВИ ФАКТИ ЗА КУЛТУРАТА И ИСТОРИЯТА НА СИЦИЛИЯ

Сицилия е един от най-добрите примери за срещи между културите, тъй като островът е на кръстопътя между Изтока и Запада. През годините той е покоряван, завладяван, колонизиран и заселван от различни народи, което води до уникална културна смесица с изключително богатство.

В Сицилия всичко е култура и изкуство. Тук можете да се насладите на произведения от древността, като Долината на храмовете в Агридженто, и произведения на природата, като Устието на Етна и Скала дей Турчи близо до Монталегро. Нека накратко да проследим създаването на това възхитително културно и природно богатство.

1. Древна история: Сицилия има дълга история, датираща от древните цивилизации на финикийците, гърците и римляните. Островът също е бил управляван от византийци, араби и нормани, които са оставили своя отпечатък върху неговата култура, архитектура и език.

2. Средновековие: През Средновековието островната държава става важен център на търговията. През този период се заражда и мафията, тайно общество, което играе важна роля в сицилианското общество и политика.

3. Испанско управление: През 16 век испанските Хабсбурги завладяват и управляват острова и въвеждат различни реформи. Те основават град Палермо като столица на Кралство Сицилия.

4. Обединение на Италия: През 19-ти век Сицилия става част от новосформираното Кралство Италия след Рисорджименто и обединението на страната.

5. 20-ти век: През 20-ти век Сицилия е белязана от социални и икономически сътресения, с високи нива на бедност, безработица и организирана престъпност. Островът също е бил ключово бойно поле по време на Втората световна война, като съюзниците правят десант тук през 1943 г., за да започнат освобождението на Италия.

6. Модерна епоха: През последните десетилетия Сицилия постига значителен напредък в икономическото развитие и социалната стабилност, и днес се слави с богатото си културно наследство, зашеметяваща природна красота и вкусна кухня.

КУЛТУРАТА КАТО СОФТУЕР НА УМА

„Културата е като „софтуер на ума“, който предоставя набор от умствени програми или рамки за тълкуване и реагиране на света.“

Геерт Хофстеде

Работата на холандския социален психолог Геерт Хофстеде върху културата и „софтуера на ума“ предоставя стабилна рамка за разбиране как културните различия, които оформят мисленето, чувствата и действията на хората.

Концепцията за културен айсберг, въведена от Хофстеде, е мощна аналогия за разбиране на културните различия. Подобно на айсберг, който има малка видима част над водолинията и много по-голяма скрита част под повърхността, културите имат видими и скрити аспекти. Видимите аспекти са поведението, обичаите и артефактите на повърхностно ниво, които можем лесно да наблюдаваме и изпитаме, когато взаимодействаме с хора от различни култури. Те могат да включват облекло, език, храна, поздрави и други наблюдавани поведения.

Под повърхността обаче има по-дълбоки и по-малко видими аспекти на културата, които значително оформят вярванията, ценностите и предположенията на хората. Тези аспекти не са очевидни веднага по време на кратки взаимодействия, но оказват дълбоко влияние върху начина, по който хората мислят, общуват и се държат. Скритите аспекти на културата включват ценности, вярвания, норми, нагласи, стилове на комуникация, възприятия за време и концепции за пространство, наред с други. Моделът на Културния айсберг на Хофстеде предполага, че за да разберем наистина и да се ориентираме в културните различия, трябва да изследваме скритите аспекти, които се крият под повърхността. Докато поведенията на повърхностно ниво са сравнително лесни за адаптиране или имитиране, по-дълбоките културни елементи са тези, които оформят основната идентичност на едно общество или група и управляват тяхното поведение на фундаментално ниво. Признавайки съществуването на тази културна дълбочина, хората могат да развият културна чувствителност и разбиране за по-ефективна комуникация и сътрудничество.

КУЛТУРЕН ОТПЕЧАТЪК

Ето някои от начините, по които историята и културното многообразие на Сицилия продължават да влияят върху живота на острова:

1. Архитектура: Дългата и разнообразна история на Сицилия е отразена в нейното уникално архитектурно наследство, със сгради и паметници от различни исторически периоди и културни традиции. От древногръцки храмове и римски амфитеатри до нормандски замъци и барокови дворци, архитектурното наследство на острова е доказателство за неговата богата история.

2. Език: На острова се говори уникален диалект, който отразява разнообразното културно наследство, с влияния от гръцки, латински, арабски и нормански езици. Диалектът все още е широко разпространен на острова.

3. Кухня: Сицилия е известна със своята вкусна кухня, която изобилства с арабски, испански и нормандски рецепти: арабски сладкиши и ястия с подправки, ястия с морски дарове в нормански стил и традиционна италианска паста.

4. Религия: Островът има дълга история на религиозно многообразие, с набор от религиозни традиции и общности, представени на острова, включително католицизъм, ислям, юдаизъм и източно православие. Всяка преминала от тук религия се отразява в множеството религиозни паметници и фестивали, които са важна част от сицилианската култура.

5. Изкуство и литература: Сицилия има богато културно наследство с дълга традиция в изкуството и литературата, която отразява историята на острова и разнообразните културни традиции. От древногръцки пиеси и епична поезия до съвременни художествени произведения, Сицилия е произвела много велики произведения на изкуството и литературата, които продължават да вдъхновяват и пленяват хората днес.

КУЛТУРНИ РАЗЛИЧИЯ

Културните различия се отнасят до различните вярвания, поведения, обичаи, практики и социални норми, които характеризират определена група или общество. Те могат да включват отношение към образованието, религията, социалните роли, семейната структура, езика и много други аспекти на ежедневието. Понякога могат да доведат до недоразумения и конфликти, но също така могат да бъдат източник на разнообразие и богатство в общността.

Има много културни различия между българи, италианци, испанци и португалци, включително език, история, религия, семейни ценности, кухня и социални обичаи. **Например:**

- **Език:** българският е славянски език, а италианският, испанският и португалският са романски езици.

- **История:** България има дълга и богата история, с влияния от Османската империя, докато Италия има разнообразна история с древни римски корени и силно ренесансово наследство. Испанската история е белязана от управлението на маврите и католическата църква, а португалците се гордеят с великите морски изследвания, географски открития и колонизация, извършени от смелите португалски пътешественици.

- **Религия:** Официалната религия в България е православно християнска, а в Италия, Испания и Португалия е предимно католическа.

- **Семейни ценности:** Семейството е високо ценено и в четирите страни, но семейната структура и ролите на половете могат да варират.

- **Кухня:** Българската кухня се характеризира с ястия като баница, мусака и кавърма, докато италианската кухня е известна с ястия като пица и паста, испанската кухня - тапас и паеля, а португалската кухня - бакалау и портвайн.

- **Социални обичаи:** Всяка страна има свои уникални социални традиции, като сиестата в Испания, паседжата в Италия, любовта към фадо музиката в Португалия и ритуала на пиене на кафе в България.

Ето няколко примера за културни различия във възприятията на българи, италианци, испанци и португалци:

- **Възприемане на времето:** Българите са склонни да имат по-спокойно отношение към времето, докато италианците често са известни със своята точност. В Испания и Португалия точността може да варира в зависимост от ситуацията, с по-спокойно отношение към времето в социалните среди.

- **Лично пространство:** Българите и италианците са склонни да имат по-спокойно отношение към личното пространство, докато испанците и португалците са склонни да ценят повече личното си пространство и може да се чувстват неудобно при близък физически контакт.

- **Стил на общуване:** Българската комуникация може да бъде директна, докато италианците са известни със своите изразителни жестове и език на тялото. Испанците са известни със своя оживен и страстен начин на говорене, докато португалското общуване може да бъде по-сдържано и учтиво.

- **Социални норми:** В България е обичайно да се обръщаме към по-възрастните с уважение, докато в Италия е обичайно да целуваме двете бузи, когато поздравяваме някого. В Испания и Португалия е обичайно да се прави сиеста следобед, в България това е по-рядко.

- **Отношение към работата:** Българите са склонни да ценят упоритата работа и поемането на отговорност, докато италианците са склонни да имат по-спокойно отношение към баланса между работа и личен живот. В Испания и Португалия има по-силен акцент върху общуването и отделянето на време за наслада от живота.

Това са само няколко примера и не са предназначени да се приемат като обобщения или стереотипи за описаните културни групи. Може да има големи различия във всяка държава и сред различните хора.

РАСТЕНИЯТА И СТЕФАНО МАНКУЗО

Тайният живот на растенията: как те запомнят, комуникират, разрешават проблеми и се социализират

Стефано Манкузо изучава това, което някога се е смятало за смешно – интелигентността и поведението на растенията. „Работата ми е спорна, казва той, защото поставя под въпрос превъзходството на хората.

И продължава, „Първо, не е нужно да гледате на растенията като на животни. Това е проблемът. Всички гледаме на растенията като на животни, но животни с увреждания. Да кажем, животни, на които им липсва нещо. А това е голям проблем.

Ако промените визията си за растението, гледната си точка, всичко изглежда ясно, много ясно. Растенията не могат да използват основната способност на животните, а именно да бягат. Ние, животните, нашето име „животни“ произлиза от факта, че се движим. Ние сме одушевени. Ние решаваме всичките си проблеми чрез движение.

При растенията това не е възможно. Растенията трябва да решават проблемите по други начини.“ Но те могат да запомнят, комуникират, разрешават проблеми и се социализират точно като хората. Ето защо трябва да гледаме на тях като на равни, те също имат права, които трябва да спазваме.

Stefano Mancuso, <https://www.theguardian.com>

ОТКЪС ОТ „НАЦИЯТА НА РАСТЕНИЯТА“

„.....Но никое друго природно бедствие, провокирано от хората след необмислени решения, основани на недостатъчно познаване на природните взаимоотношения, никога няма да може да съперничи на онова, което Мао Дзе-Дун постигна в края на 50-те години. Между 1958 и 1962 г. Китайската комунистическа партия ръководи икономическо и социално движение в цялата страна, което става известно като **Големия скок напред**. Това беше огромно колективно усилие, предназначено да превърне Китай само за няколко години от земеделска нация във велика индустриална сила...

През 1958 г. Мао беше убеден, че някои от бичовете, които са измъчвали китайците от векове, трябва да бъдат изкоренени незабавно и по радикален начин. Трябва да отчетем, че когато комунистите поеха властта през есента на 1949 г., те се оказаха управляващи нация, сериозно засегната от нарастващата честота на инфекциозни заболявания: **чума, холера, морбили, туберкулоза, детски паралич и малария бяха ендемични в по-голямата част от страната**. Епидемиите от холера бяха много чести, а детската смъртност достигаше до 30 процента.

Създаването на национална здравна служба и масовата ваксинационна кампания срещу чума и морбили бяха първите правилни действия, предприети за подобряване на ситуацията. Инфраструктура за пречистване на вода и пречистване на отпадни води

беше инсталирана в цялата страна и имитирайки това, което беше направено преди това в Съветския съюз, здравният персонал беше обучен и изпратен в селските райони, за да служи като подходящи администратори на здравеопазването, обучавайки населението в основни здравни и хигиенни условия практики и лечение на болести с всички налични ресурси.

Но очевидно това не беше достатъчно; трябваше да се ограничи разпространението на носители, които разпространяват болести: комари, отговорни за маларията; плъхове, разпространители на чума; и накрая, мухите трябваше да бъдат унищожени. Към тези три бича, от които Китай трябваше да бъде освободен, скоро се присъедини **и четвърти: врабчетата, които, като се хранеха с плодове и ориз, отглеждани усърдно в полетата, бяха едни от най-ужасните врагове на хората.** По това време китайските учени са изчислили, че всяко врабче изяжда десет фунта зърно годишно. Така че за всеки милион убити врабчета може да бъде спасена храна за 60 000 души.

Тази информация беше в основата на „**Кампанията срещу четирите вредителя**“, а врабчетата станаха обществен враг номер едно. ....На хората беше казано да не ги щадят и да използват всички налични средства. Една от директивите беше врабчетата да се плашат с шум, произведен по всякакъв възможен начин, така че да бъдат принудени да летят непрекъснато, без изобщо да си починат, докато паднат на земята изтощени. Тигани, гювечи, гонгове, пушки, тромпети, рогове, чинии, тамбури — всеки източник на шум беше използван.

Действителните резултати бяха, за съжаление, опустошително успешни. Правителството приветства училищата, работните групи и правителствените агенции, които бяха постигнали най-добри резултати по отношение на броя на убитите вредители. Изчисленията, предоставени от китайското правителство, напълно ненадеждни поради огромните стойности, **сочат милиард и половина убити плъхове и един милиард врабчета.** Въпреки че са изключително преувеличени, тези цифри все пак ни показват клане, чиито драматични последици скоро щяха да станат очевидни. Врабчетата всъщност не се хранят само с олющени зърна. Напротив, основната им храна са насекомите.

Почти пълната липса в Китай не само на врабчета (които трябваше да бъдат въведени отново от СССР), но и на практически всички други птици доведе до неизмеримо увеличение на популацията на насекомите. Броят на скакалците започна да нараства експоненциално и огромни рояци насекоми, които си проправиха път през полетата на Китай, унищожиха повечето от посевите. **От 1959 до 1961 г. поредица** от злополучни събития, отчасти свързани с природни бедствия и отчасти причинени от погрешните реформи на Големия скок напред (идеята за унищожаване на врабчетата е една от най-лошите), доведоха до три години глад, така че грубо, че това причини смъртта на **около 20 до 40 милиона души...**“

Стефано Манкузо, от книгата „Нацията на растенията“

ХАРТА НА ПРАВАТА НА НАЦИЯТА НА РАСТЕНИЯТА

чл.1 ЗЕМЯТА Е НАЩИЯТ ОБЩ ДОМ НА ЖИВОТА. СУВЕРЕНИТЕТ СЕ ГАРАНТИРА ЗА ВСЯКО ЖИВО СЪЩЕСТВО.

чл.2 НАЦИЯТА НА РАСТЕНИЯТА ПРИЗНАВА И ЗАЩИТАВА НЕНАКЪРНИМИТЕ ПРАВА НА ПРИРОДНИТЕ ОБЩНОСТИ КАТО ОБЩЕСТВА, ОСНОВАНИ НА ОТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ОРГАНИЗМИТЕ, КОИТО ГИ СЪСТАВЯТ.

чл.3 НАЦИЯТА НА РАСТЕНИЯТА НЕ ПРИЗНАВА ЖИВОТИНСКИТЕ ЙЕРАРХИИ, ОСНОВАНИ НА КОМАНДНИ ЦЕНТРОВЕ И ЦЕНТРАЛИЗИРАНИ ФУНКЦИИ, И НАСЪРЧАВА ДИФУЗНИ И ДЕЦЕНТРАЛИЗИРАНИ РАСТИТЕЛНИ ДЕМОКРАЦИИ.

чл.4 НАЦИЯТА НА РАСТЕНИЯТА УВАЖАВА ПРАВАТА НА ВСИЧКИ ЖИВЕЕЩИ В МОМЕНТА И ТЕЗИ НА БЪДЕЩИТЕ ПОКОЛЕНИЯ.

чл.5 НАЦИЯТА НА РАСТЕНИЯТА ГАРАНТИРА ПРАВОТО НА ЧИСТА ВОДА, ПОЧВА И АТМОСФЕРА.

чл.6 ЗАБРАНЯВА СЕ ПОТРЕБЛЕНИЕТО НА ВСЯКАКВИ НЕВЪЗСТАНОВЯЕМИ РЕСУРСИ ЗА БЪДЕЩИТЕ ПОКОЛЕНИЯ ЖИВИ СЪЩЕСТВА.

чл.7 НАЦИЯТА НА РАСТЕНИЯТА НЯМА ГРАНИЦИ. ВСЯКО ЖИВО СЪЩЕСТВО Е СВОБОДНО ДА ПЪТУВА, ДВИЖИ СЕ И ЖИВЕЕ ТАМ БЕЗ ОГРАНИЧЕНИЯ.

чл.8 НАЦИЯТА НА РАСТЕНИЯТА ПРИЗНАВА И НАСЪРЧАВА ВЗАИМОПОМОЩТА МЕЖДУ ПРИРОДНИТЕ ОБЩНОСТИ ОТ ЖИВИ СЪЩЕСТВА КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА СЪЖИТЕЛСТВО И ПРОГРЕС.

Стефано Манкузо, от книгата „Нацията на растенията“

Глава 2

Прегръщане на многообразието

Основни теми

Развитие на:
Културно съзнание
Компетентност за изразяване
Езикова компетентност
Лична, социална и учеща се компетентност

Дейности за разчупване на ледовете и насърчаване на межкултурния диалог

Превръщането на групата в отбор

СЦЕНАРИЙ

Упражнения за разчупване на леда: „Човешко бинго“

Цел: Упражнението за разчупване на леда „Човешко бинго“ насърчава участниците да си взаимодействат, да намерят общ език и взаимно да научат какво харесват и не харесват. Заниманието е много подходящо, когато английският език се употребява като втори език (ESL), тъй като, от една страна опреснява знанията на младите хора по конкретни граматически теми. В същото време, премахва бариерите пред говоренето. Като се съсредоточават върху лични изказвания, участниците разговарят смислено и поставят основата за изграждане на положителни взаимоотношения.

1. Подготовка: Подгответе списък с примерни твърдения, които участниците могат да използват, за да идентифицират обичайните харесвания и нехаресвания. Всяко твърдение трябва да започва с „харесвам“ или „не харесвам“, последвано от конкретна дейност, храна, хоби или тема. Уверете се, че изявленията обхващат разнообразен набор от интереси. *Примери: Обичам да ходя в планината; Не обичам много пикантната храна; Не харесвам филми на ужасите; Обичам да чета фантастични книги; Наистина мразя да се събуждам рано.*

2. Формиране на двойки или малки групи: Разделете участниците на двойки или малки групи, в зависимост от общия брой.

3. Споделяне на харесвания и нехаресвания: Помолете участниците да споделят две неща, които харесват, и две неща, които не харесват, от подготвения списък.

4. Намиране на общ език: Насърчете участниците активно да се изслушват един друг и да идентифицират споделените харесвания или нехаресвания, които може да имат. Когато открият общ интерес, те могат да го признаят пред всички.

5. Смяна на партньори или групи: След няколко минути на споделяне и намиране на общ език, помолете участниците да сменят партньорите или групите, за да повторите процеса с нови хора.

Обща групова дискусия :

- Съберете участниците отново заедно след дейността. Инициирайте групова дискусия, където те могат да споделят общи харесвания и нехаресвания, които са открили.
- Подчертайте важността на намирането на обща основа и изграждането на връзки въз основа на споделени интереси.

Улесняване на взаимодействието: Това упражнение насърчава взаимодействието и разговора между участниците, като им позволява да се ангажират с останалите в спокойна и приятна обстановка. **Изграждане на връзки:** Чрез откриване на споделени харесвания и нехаресвания, участниците могат бързо да изградят връзки и да намерят общ език с другите в групата. Дейността насърчава приобщаваща среда, като насърчава участниците да слушат и оценяват взаимно предпочитанията и интересите си.

Упражнения за разчупване на леда: Споделени истории (продължение)

Тази последваща дейност насърчава участниците да укрепят връзките, установени от предишния ледоразбивач. В същото време е естествено младите хора да продължат личните чатове. Споделените истории могат да бъдат на всякакви теми.

1. Въведение в кръга „Споделени истории“: Съберете участниците в кръг и обяснете, че това упражнение има за цел да задълбочи връзките им чрез споделяне на лични истории по обща тема. Темата може да бъде широка, като например „Запомнящи се приключения“ или „Горчиви преживявания при пътуване“.

2. „Предай историята“: Започнете дейността, като изберете един участник, който да сподели своята история, свързана с избраната тема. След като приключат със споделянето, те могат да изберат следващия участник и т.н. Такъв набор създава верига от споделени истории, които пътуват в кръга.

4. Създаване на безопасно пространство: Подчертайте, че споделянето трябва да е доброволно и участниците трябва да споделят само това, което им е приятно. Насърчавайте активното слушане и уважение към историята на всеки човек.

5. Езикова подкрепа: За участниците в ESL предложете езикова подкрепа и насърчавайте другите да предоставят преводи или разяснения.

6. Размисъл върху истории: След като всеки е имал шанса да сподели своите истории, отделете момент за размисъл. Попитайте групата как се почувстваха от дейността, какво научиха един за друг и дали откриха еднакви всекидневни преживявания или емоции.

Ползи от упражнението:

- **Задълбочаване на връзките:** Кръгът на споделените истории насърчава по-дълбоки връзки между участниците, тъй като те се отпускат от напрежението на първата среща и споделят лични преживявания.
- **Емпатия и разбиране:** Изслушването на историите на другия насърчава емпатията и разбирането, позволявайки на участниците да видят различни гледни точки и житейски опит.
- **Културен обмен:** Историите на участниците могат да отразяват културни нюанси и уникални преживявания, допринасяйки за богат културен обмен в рамките на групата.

КАК ГО НАПРАВИХМЕ

На 18 април, в късния следобед, разнообразна група от 16 младежки работници, доброволци и обучители пристигнаха в очарователния град Калатафими Сегеста, Сицилия. Нетърпеливи да започнат своето преобразяващо пътуване, те се събраха в малката конферентна зала на хотела, за да се представят един на друг. Участниците от България, Испания, Португалия и Италия изпълниха залата с вълнение и очакване, въпреки че бяха пътували много и имаха закъснения на полети.

Партньорите Хорхе Ривера и Нур Харджани Дасвани от Асоциация Креатива, Испания, изпълнени с ентузиазъм и креативност, инициираха представянето. Те знаеха колко е важно да се създаде солидна връзка между участници от различен произход и националност. Имайки това предвид, подготвиха няколко увлекателни упражнения за сплотяване на групата.

Първото упражнение беше вариация на класическото Човешко бинго, идеално подходящо за тази мултикултурна среда. Испанските партньори обясниха правилата на смесица от английски и техния роден език, като гарантираха, че всички ги разбират. Те бяха подготвили списък с твърдения, които описваха различни харесвания и нехаресвания, хобита и интереси. Всеки участник получи таблица с тези твърдения.

Когато упражнението започна, участниците се смесиха из конферентната зала, представяйки се един на друг. Въз основа на предоставените изявления те се опитаха да намерят други, които споделят подобни интереси. Смях и разговор изпълниха стаята, докато младите хора откриваха общи хобита, любими храни и страсти. Испанските партньори изиграха активна роля, като подкрепиха езиково някои участници, помогнаха им да разберат примерите и улесниха комуникацията между различните националности.

При втората част на упражнението бариерите между участниците започнаха да падат. Културният обмен и разбирателството процъфтяха, докато те обсъждаха своя уникален произход и опит, свързани с техните харесвания и нехаресвания.

До края на упражнението участниците бяха сформирали сплотена общност, готова да поеме предизвикателствата и приключенията, които ги очакваха в Сицилия. Ангажиращото упражнение за разчупване на ледовете, проведено от испанските партньори, даде тон на останалата част от тренинга, насърчавайки чувството за приятелство, което щеше да обогати идните дни. Когато слънцето залезе над живописните пейзажи на Сицилия, младите хора прегърнаха духа на заедност, обединени от споделеното преживяване в очарователната природа около хотела.

Глава 3

Свързване с природата

Основни теми

Развитие на:
Компетентност в наука
Дигитална компетентност
Езикова компетентност
Лична, социална и учеща се
компетентност
Гражданска компетентност

Концепциите на Манкузо;
Дискусия върху жизнения цикъл на
растенията;
Изследователски задачи;

**„НЕВЕРОЯТНОТО ПЪТЕШЕСТВИЕ НА
РАСТЕНИЯТА“ В БОТАНИЧЕСКАТА
ГРАДИНА В ПАЛЕРМО**

„НЕВЕРОЯТНОТО ПЪТЕШЕСТВИЕ НА РАСТЕНИЯТА“ В БОТАНИЧЕСКАТА ГРАДИНА В ПАЛЕРМО

СЦЕНАРИЙ

1. Въведение: Започнете сесията като съберете всички обучаеми на централно място в ботаническата градина. Направете общ преглед на целите и задачите на сесията. Обяснете, че целта е да научите за невероятното пътуване на растенията и да разберете жизненоважната им роля за поддържане здравето на планетата. Представете работата на Стефано Манкузо, водещ експерт по растителна интелигентност и основател на областта на растителната невробиология.

2. Упражнение за загряване Ангажирайте обучаемите в загряваща дейност, като предизвикателство за идентифициране на растения. Помолете ги да намерят различни растения в градината и да отбележат своите наблюдения. Задайте им въпроси относно произхода на растенията, откъде са дошли, как са преминали през морето от основния континент.

3. Обиколка с екскурзовод: Направете обиколка с екскурзовод на Ботаническата градина на Палермо, посочвайки ключови характеристики на различните растения и подчертавайки разнообразието от растителни видове. Подчертайте основната роля на растенията за поддържане на здравето на планетата и ползите, които предоставят, като почистване на въздуха, производство на кислород и осигуряване на местообитания за дивата природа. Подчертайте идеите на Стефано Манкузо, че растенията са интелигентни същества, способни да общуват и да решават проблеми. Разкажете някои от неговите истории за пътешествията на растенията.

4. Дискусия върху жизнения цикъл на растенията: По време на обиколката спирайте на различни точки, за да обсъдите различните етапи от жизнения цикъл на растенията, включително покълване на семената, растеж, размножаване и смърт. Подчертайте значението на растенията за поддържане на баланса на екосистемите и поддържане на хранителната верига. Използвайте примери от ботаническата градина в Палермо, за да илюстрирате балансираната екосистема.

5. Теории на Манкузо: След обиколката с екскурзовод съберете обучаемите заедно и представете някои фундаментални теории и концепции от работата на Стефано Манкузо. Ангажирайте участниците в дискусията относно идеята, че растенията са интелигентни същества със сложни комуникационни системи, способни да усещат и реагират на околната среда. Насърчавайте активното участие и съгласието относно значението на интелигентността и способностите на растенията и тяхната роля в поддържането на здравето на планетата. Позовете се на „Хартата за правата на нацията на растенията“ (включена по-горе) и провокирайте дискусия дали хората се придържат към нея.

6. Планиране на действие: Насърчете обучаемите да разработят идеи за инициране на техни местни инициативи, част от кампанията 16 ДНИ АКТИВИЗЪМ за опазване на околната среда. Стимулирайте тяхното мислене за това какво могат да направят, както индивидуално, така и колективно, за да помогнат за опазването на местната природа.

7. Закриване: Завършете сесията, като направите обзор на наученото. Насърчете по-нататъшното изследване на работата на Стефано Манкузо и критичната роля на растенията за поддържане здравето на планетата.

КАК ГО НАПРАВИХМЕ

Ботаническата градина в Палермо, Сицилия е завладяващо убежище на зеленина и биоразнообразие. Покривайки акри земя, тя може да се похвали с впечатляваща колекция от над 12 000 растителни вида от цял свят, привличайки любители, природозащитници и умове, които се стремят да задълбочат разбирането си за природата.

В нея на 19 април се събра международна група ентузиазирани младежи за трансформиращо пътешествие. Водени от учителите Франческо Адрагна и Валентина Карадонна от Асоциация „Боско Анджимбе“, Италия, младежите поеха на обиколка сред чудесата на градината. Всяка стъпка разкриваше нова глава от завладяващото растително царство. От извисяващи се вековни дървета до деликатните цветове, всяко растение съдържа уникална история за оцеляване и адаптация. Италианският треньор експертно посочи ключови характеристики на различните растителни видове, споделяйки интригуващи факти за тяхното екологично значение за поддържането на деликатния баланс на екосистемата. Въоръжени със своите смарт телефони, младежите изследваха градината, удивлявайки се на разнообразните растителни видове.

Сред тази очарователна обстановка една вдъхваща страхопочитание фигура стоеше на централно място, Фикусът на обединението на Италия. Засаден тук през 1845 г., той е прародител на великите италиански фикуси. Със забележителна способност да се развива както вертикално, така и хоризонтално, той показва сложна мрежа от стъбла и въздушни корени, създавайки хипнотизираща гледка. Фикусът на обединението на Италия е живо чудо с 44 вторични стъбла, някои с обиколка над 3 метра, поддържащи 11 величествени клона. Гордо принадлежащо към вида Смокиня Мортън Бей, това дърво е било свидетел на 173-годишна история, свидетелство за устойчивост и дълголетие.

Великолепието му беше оценено от 10 663 човека по време на Националния конкурс „Дървото на 2023“, което донесе на фикуса четвърто място. Затова цялата група прекара достатъчно време около отличеното дърво, за да изслуша историята му и да направи запомнящи се снимки. По време на обиколката италианският треньор Франческо Адрагна умело вплете теориите на Манкузо в дискусиите, завладявайки обучаемите с концепцията за растителния интелект и комуникация.

Глава 4

Изследване на културното наследство на Палермо

Основна тема
КУЛТУРНИ ДЕТЕКТИВИ

Изследователска задача
за Двореца на норманите

Стимулиране на интеркултурна
комуникация

Изследователска задача
за Катедралата на Палермо

Развитие на културна компетентност

КУЛТУРНИ ДЕТЕКТИВИ

СЦЕНАРИЙ

1. Цел: Участниците изследват различни култури, научават за културното многообразие и оценяват приликите и разликите между културите. Материали: маркери, химикалки, фотоапарати или смартфони; материали с културни факти и въпроси; туристическа карта на Палермо.

2. Въведение (10 минути): В началото задайте въпрос на обучаемите какво знаят за различните култури в Сицилия, по-специално в Палермо. Припомнете извадки от *Глава 1 Четиво преди обучението*. Споделете някои факти и статистика за културното многообразие и значението на разбирането на различните култури. Обяснете, че днешната сесия ще се фокусира върху това как да бъдем културни детективи и да изследваме културите в Палермо.

3. Разбиране на културното многообразие (15 минути): Покажете визуални материали или видеоклипове, за да обясните културния айсберг (Хофстеде, Глава 1 Материал за четене преди обучението). Чрез кратка дискусия изяснете до каква степен младежите са запознати с потенциалните прилики и разлики между културите и направете пояснения, ако е необходимо. Помолете участниците, когато изследват поставените задачи, да мислят за невидимите културни слоеве, за формирането на нашите възприятия и скрити ценности. След това разделете участниците на две групи. Раздайте помощните материали с културни факти и въпроси. Помолете групите да прочетат информацията и да обсъдят въпросите сами, преди играта да започне.

4. Изследване на културите: На този етап участниците са вече запознати в общи линии с историята и културните пластове в Палермо и са готови да изследват двата културно-исторически обекта, описани по-долу.

- *Катедралата на Палермо:* Участниците от първата група имат за задача да посетят катедралата и да научат за нейния уникален архитектурен стил, история и значение. Те могат да предприемат обиколка с екскурзовод или други интерактивни дейности. В края трябва да могат да отговорят на въпросите от помощен материал 1.

- *Дворецът на норманите:* Участниците от втората група посещават Palazzo dei Normanni - бивша резиденция на норманските крале на Сицилия. Те биха могли да направят обиколка с екскурзовод, да интервюират някого или да направят интернет проучване, за да научат повече за историята и значението на двореца. Най-важното е, че те трябва да могат да отговорят на въпросите от материал 2.

5. Заключение: След това участниците се събират отново, за да споделят своя опит и това, което са научили за културното наследство на Палермо.

6. Оценяване: Оценете степента, до която участниците са разбрали как може да се изследва културното разнообразие и неговият отпечатък чрез дискусии в група.

КАК ГО НАПРАВИХМЕ

Подготовката за първата сесия започна с молба към участниците да обсъдят концепцията за културен айсберг от Хофстеде, част от Глава 1 Материал за четене преди обучението. Тъй като те вече бяха запознати с идеята, учителите Диана Бебенова-Николова и Лидия Светославова от НПО „Паралел-Силиста“, България ги насърчиха да разсъждават върху невидимите културни слоеве, възприятия и скрити ценности. По време на дискусиата младежите споделиха техни впечатления от наблюдавани прилики и разлики между културите, представени в групата (българска, италианска, испанска и португалска).

След това нашата група се събра в Палермо за специалната изследователска сесия „Културни детективи“. Дейността започна с десетминутно въведение на самото място, в което обучаемите споделиха знанията си за разнообразните култури на Сицилия, особено в Палермо (част от Глава 1 Материал за четене преди обучението). Българският учител Диана Бебенова-Николова и италианските доброволци от университета в Палермо представиха увлекателни исторически факти за съществуващите в Сицилия културни пластове, като подчертаха важноста на разбирането и уважението към различните култури.

Снабдени с маркери, химикалки, фотоапарати и помощни материали с изследователските въпроси (предоставени в комплекта), младежите вече бяха готови да станат културни детективи. Обучаемите бяха разделени на две групи, към които се включиха също учителите и италианските доброволци екскурзоводи. Съвместно те се запознаха с информацията и обсъдиха поставените задачи.

Първата група посети уникалната катедрала на Палермо, удивлявайки се на нейния архитектурен стил и елементи. Обиколката с екскурзовод и интерактивните дейности от раздавателните материали им позволиха да се потопят в завладяващото минало на обекта. Младежите често използваха интернет, за да намерят отговори на отделни въпроси, за които италианските им колеги нямаха информация. Така по естествен начин те обмениха знания и развиха компетентности за учене през целия живот. Пътуването поведе втората група към прочутия Дворец на норманите, един от най-красивите замъци в Италия с неговата забележителна норманска архитектура. Те се заровиха в историята на двореца, търсейки отговори на поставените въпроси и изследвайки натрупаните културни пластове. След наситен със събития ден на културно изследване, участниците се събраха отново, за да споделят своя опит и открития и да направят оценка на наученото.

Когато слънцето залезе в този просветляващ ден, обучаемите се завърнаха у дома, обогатени от опита си като детективи на културата, прегърнали красотата на културното многообразие и ценейки приликите и разликите, които правят всяка култура уникална.

ПОМОЩЕН МАТЕРИАЛ 1

Катедралата на Палермо

Катедралата на Палермо, известна още като катедралата Успение Богородично, има богата и сложна история, която обхваща хиляди години. Използвайки подхода дълбоката история, можем да проследим нейния произход, влиянието на културните епохи върху архитектурата и и да придобием по-задълбочено разбиране на нейното значение.

ОПИСАНИЕ НА ЗАДАЧАТА

Задача 1 - Разгледайте катедралата, консултирайте се с туристическия гид или проучете в интернет, за да отговорите на следните въпроси:

1. Коя е първата сграда, построена на това място през 7 век пр.н.е.?
2. Кой нахлува в Сицилия след падането на Картаген през Втората пуническа война? Какво правят новите нашественици с построената сграда?
3. Каква сграда е построена на мястото по време на арабската окупация? През кой век? Има ли архитектурни елементи, които разказват за този минал период?
4. Какъв е произходът на норманите, които завладяват Палермо през 1072 г.? Откъде са дошли? Какво са построили? Има ли архитектурни елементи, които разказват за този минал период?
5. Какви са архитектурните елементи, които идват от готическия период (13-14 век), ренесансовия период (15-16 век) и бароковия период (17-18 век)? Открийте и обяснете поне два елемента от всеки период.

Задача 2 Направете снимки/кратки видеоклипове на изследваните архитектурни елементи и подгответе дигитален разказ по темата. Обяснете как този културен обект е повлиял на живота в Сицилия.

Незадължителна задача 3 Назовете подобни катедрали в България, Испания и Португалия.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Задача 1

1. История на сградата: Катедралата на Палермо е забележително свидетелство за богатата и сложна история на Сицилия. През вековете тя е претърпяла множество трансформации, отразяващи културните промени и завоевания, оформили региона.

На мястото, където сега се намира катедралата, някога е имало храм, посветен на финикийската богиня Танит, датиращ от 7-ми век пр. н. е.. По време на римската епоха, след падането на Картаген през 2 век пр.н.е., храмът е превърнат в църква, посветена на Света Мария, обслужваща римската общност в Палермо. По-късно, по време на арабската окупация през 9-ти век, тя се превръща в джамия, свидетелстваща за повече от два века арабско поклонение. Норманското завоевание през 1072 г. води до превръщането на катедралата обратно в християнско място за поклонение, посветено отново на Света Мария, служещо като кралски параклис за норманските крале. През 12-ти век амбициозният нормански крал Уилям II решава да издигне велика катедрала на мястото, за да почете Света Мария и да демонстрира силата на норманите. Катедралата на Палермо е уникална смесица от нормански, арабски и византийски архитектурни стилове, които я превръщат в кралската катедрала за векове напред.

2. Архитектурни елементи: Архитектурните елементи от различни периоди рисуват зашеметяваща картина на неговата история. *Норманският период* ражда смесица от романски и византийски стилове, очевидни в силните линии, заоблените арки и декоративните мозаечни обители. *Готическият период* добавя островърхи арки, витражи и оребрени сводове, излъчващи величие и сложни орнаменти. Периодът на Ренесанса въвежда богато украсени параклиси, олтари и класически мотиви, подчертаващи хармонията и баланса. Бароковият период допринася за сложна мазилка, фрески и драматично осветление, създавайки завладяваща театрална атмосфера. Катедралата носи и поразителни *арабски архитектурни елементи*. Мукарните, декоративни елементи с малки подредени клетки, украсяват купола над кръстовището и купола над трансепта. Арабски надписи украсяват мраморните инкрустации и гипсовата мазилка, напомнящи за дните на джамията. Декорацията от циментова замазка, отличителен белег на ислямската архитектура, създава сложни геометрични шарки и арабско писмо, добавяйки богата, декоративна текстура към стените и таваните. *Византийското архитектурно влияние* блести с изпъкналия купол, символизиращ небето, мозаечни декорации, островърхи арки и сводести тавани, придаващи простор и величие.

Задача 2

Катедралата на Палермо е оказала значително влияние върху културния и религиозен живот на Сицилия през вековете. Ето няколко начина, по които е повлиял на региона:

1. Религиозно значение: Като религиозен обект, катедралата е била важно място за поклонение за хората в Палермо и е изиграла роля в оформянето на техните религиозни вярвания и практики. През годините той е бил място за религиозни церемонии и празненства, както и място за поклонение и размисъл.

2. Историческо наследство: Катедралата е осезаем символ на богатата история на града и служи като напомняне за различните култури и цивилизации, които са оформили Сицилия през вековете, включително финикийците, римляните, арабите, норманите и други.

3. Изкуство и архитектура: Катедралата е отличен пример за художественото и архитектурно наследство на Сицилия и е повлияла на развитието на подобни структури в целия регион. Неговите сложни дърворезби, стъклописи и богато украсени параклиси са вдъхновявали други художници и архитекти и са допринесли за културното наследство на региона.

4. Икономическо въздействие: Като основна туристическа атракция, катедралата има значително икономическо въздействие върху град Палермо и околния регион. Помогна за създаването на работни места в туристическата индустрия и допринесе за местната икономика, като привлече посетители от цял свят.

Задача 3

В Испания, Португалия и България има няколко религиозни храмове, които са подобни на катедралата в Палермо по отношение на архитектурен стил, историческо значение и културно влияние. Ето няколко примера:

Испания: Катедралата на Бургос: Тази готическа катедрала се счита за един от най-добрите примери на испанската готическа архитектура и е известна със своите сложни витражи, богато украсени дърворезби и сложни каменни орнаменти.

Севилска катедрала: Тази катедрала в готически стил, разположена в Севиля, Испания, е една от най-големите катедрали в света и е известна със своята богато украсена украса, включително сложни дърворезби, прозорци с витражи и богато украсени параклиси.

Португалия: Лисабонската катедрала: Известна още като Sé de Lisboa, тази катедрала е прекрасен пример за португалска готическа архитектура и се отличава със сложни каменни резби, богато украсени параклиси и сложни витражи.

България: Рилски манастир: Този средновековен български православен манастир е обект на световното културно наследство и е известен със своята богато украсена църква, която се отличава със сложни стенописи, дърворезби и сложни иконостаси.

ПОМОЩЕН МАТЕРИАЛ 2

Дворецът на Норманите

Дворецът на норманите се нарича още Кралски дворец на Палермо. През вековете сградата на двореца е претърпяла много ремонти и допълнения. Това е седалище на кралете на Сицилия, а от 1946 г. е седалище на регионалното събрание на Сицилия. Сградата се счита за най-старата кралска резиденция в Европа.

ОПИСАНИЕ НА ЗАДАЧАТА

Задача 1 Разгледайте сградата и установете:

1. Кога първоначално е построена? Как се превежда името на сградата?
2. Какъв е произходът на норманите, които завладяват Палермо през 1072 г.? Откъде са дошли?
4. Какъв е архитектурният стил на сградата? Кои са типичните архитектурни елементи за този стил?
5. Кои са отделните секции на сградата? Заснемете се там как имитирате/ изпълнявате/ представяте функциите на секциите.
6. Какви са уникалните характеристики на Палатинския параклис?

Задача 2 Направете снимки/кратки видеоклипове и подгответе цифрова история, като отговорите на въпросите по-горе. Обяснете как Palazzo dei Normanni е повлиял на живота в Сицилия.

Незадължителна задача 3 Направете проучване в интернет и представете подобни параклиси във вашите страни. Можете ли да намерите прилики/разлики?

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Задача 1 Palazzo dei Normanni е първоначално построен като крепост през 9-ти век, по-късно става резиденция на нормандските крале на Сицилия от 11-ти до 13-ти век. Дворецът е бил кралска резиденция и център на нормандското политическо и културно влияние в Сицилия. През годините е преустройван и разширяван няколко пъти и днес се помещава Сицилианската регионална асамблея.

Този архитектурен шедевър, известен със своя дизайн в нормански стил, гениално съчетава елементи от ислямска, византийска и нормандска култури. Пищната украса с изящни мозайки и стенописи допринасят за неговия блясък. Сред забележителните съкровища Палатинският параклис е отличен пример за нормандска религиозна архитектура, известна в цял свят със своето великолепие. „Палатин“ идва от

средновековен латински и означава „на двореца“. Исторически длъжността на палатин е предоставяла широки правомощия върху дадена територия.

Palazzo dei Normanni се състои от няколко отделни секции:

1. Норманската зала е най-величествената и внушителна стая в двореца, обслужваща различни цели като официални приеми, коронации и банкети.
2. Палатинският параклис: малък, богато украсен параклис в двореца, приветстван като шедьовър на религиозната архитектура от норманската епоха. Неговите сложни мозайки и богата украса, включително позлатени бронзови врати и фрески, го отличават.
3. Кралските апартаменти: Тези частни квартири са настанявали нормандските крале и техните семейства, украсени със сложни фрески, мозайки и художествени шедьоври.
4. Градините: Тези красиви градини, заобикалящи двореца, предлагаха почивка и отдиш на нормандските владетели и техните семейства.
5. Конюшните: Дворецът е бил домакин на конюшни за конете на нормандските владетели и техните армии.
6. Кухните: обширни кухни приготвяха ястия за нормандските владетели и техните уважавани гости.
7. Дворът: Този голям централен двор е бил свидетел на официални церемонии, военни паради и развлекателни дейности.

Палатинският параклис, уникална и забележителна структура, се гордее с изключителни характеристики:

1. Мозайки: Стените и таванът му са украсени със сложни и живи мозайки, изобразяващи библейски сцени и портрети на значими хора, включително нормански владетели.
2. Богато украсена декорация: Позлатени бронзови врати, фрески и други артистични изкуства допринасят за пищната украса на параклиса, което го прави едно от най-красиво украсените религиозни пространства в Европа.
3. Византийско влияние: Отразявайки силното влияние на времето върху Норманска Сицилия, параклисът демонстрира различни елементи на византийското изкуство, което го отличава от други съвременни религиозни сгради.
4. Кралско значение: Палатинският параклис играе жизненоважна роля в кралските церемонии, символизирайки норманската сила и престиж. Неговата блестяща украса и произведения на изкуството отразяват богатството и влиянието на Норманската династия.

5. Историческо значение: Неразделна част от историята на Норманска Сицилия, Палатинската капела играе роля в значими регионални събития. Той остава ценен културен и архитектурен обект, привличащ безброй посетители всяка година.

Задача 2 Palazzo dei Normanni играе значителна роля в оформянето на възприятието на Сицилия за власт и политическо значение. Построен през 9 век, той е служил като седалище на правителството и кралски дворец за различни владетели през цялата си история, включително нормандските крале на Сицилия, императорите Хохенщауфен и испанските владетели. Внутрешната архитектура на двореца, която съчетава елементи от византийски, арабски и готически стилове, отразява политическия и културен микс на региона и служи като символ на неговата разнообразна история. Сложната украса и златните мозайки на "Cappella Palatina" в двореца са доказателство за богатството, силата и влиянието на нормандските владетели, които са го поръчали. Продължаващото използване на Palazzo dei Normanni като политически център, домакин на официални събития и изложби, затвърди репутацията му на символ на авторитет и стабилност.

Незадължителна задача 3 Въпреки че може да има параклиси с подобни архитектурни стилове или елементи в България, Тенерифе и Португалия, няма реплика на Палатинския параклис. Палатинският параклис е уникален със своята комбинация от нормански, византийски и арабски влияния и своя размер, декорация и историческо значение. Тези страни обаче имат много други впечатляващи параклиси и религиозни сгради, всяка с различни характеристики и архитектурни стилове. Например в България се намира Рилският манастир, смятан за един от най-важните културни и архитектурни обекти в страната. В същото време Тенерифе е известен със своите красиви църкви, включително църквата на Дева Мария от планината Кармел. Посетителите могат да се насладят на богато украсената архитектура и декорация на катедралата Sé в Лисабон и параклиса на двореца Мафра в Португалия.

и

Глава 5

Екологичен активизъм

Основна тема
КУЛТИВИРАНЕ НА ПРОМЯНА

Роля и значение на флората и фауната в националните паркове. Актуални предизвикателства. Екологичен активизъм

Компетентност в науката
Гражданска компетентност
Езикова компетентност
Лична, социална и учеща се компетентност

КУЛТИВИРАНЕ НА ПРОМЯНА: ИНТЕГРИРАНЕ НА КУЛТУРА, ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И АКТИВИЗЪМ

СЦЕНАРИЙ

1. Цели: Тази интензивна еднодневна обучителна сесия съчетава ключовите елементи на екологично съзнание, културни занаяти и ефективно планиране на кампании. Тя помага на участниците да изградят цялостно разбиране за това как тези компоненти могат да стимулират положителна промяна в общностите. Чрез интерактивни дискусии, практически дейности и съвместни упражнения, младежите ще изследват връзките между устойчивостта, културата и активните действия. **Материали:** Маркери, химикалки, фотоапарати или смартфони; хартия за флипчарт

Сесия 1 Обогатяване на осведомеността за околната среда: Започнете с въведение в екологичните предизвикателства и тяхното въздействие както на местно, така и на глобално ниво. След това поставете въпроси за групово дискусия, които могат да са свързани и с актуални екологични проблеми в общността. Насърчете участниците открито да споделят своите възприятия и опасения относно дискутираните теми, свързани с околната среда. Изследвайте пресечната точка на опасенията за околната среда с културното наследство, като наблягате на културните връзки.

Сесия 2 Създаване на културна устойчивост: Проучете ролята на занаятите, свързани с местната култура за насърчаване на устойчиви практики. Организирайте практическа сесия, по време на която участниците могат да предложат нови занаяти, свързани с местните ресурси и/или да изработят продукти, използвайки екологични материали. Насърчете ги да обсъдят значението на артистичните умения като фактори на промяната.

Сесия 3 Планиране на ефективни кампании: В кратка презентация представете принципите за планиране на кампании, обхващащи поставяне на цели, идентифициране на целеви аудитории и изработване на въздействащи послания. Можете да използвате и видеоматериали за визуализация. Разделете участниците в групи и поставете задача да обмислят концепции за кампания, които обединяват екологични и културни елементи. Ако в сесията участват повече тренери, те могат да работят с отделните групи, насочвайки ги в планирането на кампанията и определянето на ключови стъпки и стратегии.

Сесия 4 Дизайн на кампанията и разказване на истории: Предварително подгответе примери на атрактивни материали за кампания като плакати, съдържание в социалните медии и брошури. Покажете ги на участниците и дискутирайте как представените примери разказват за посланията на съответната кампания и как съчетават културна идентичност и екологично съзнание. Подчертайте значението на дизайна и неговата роля за изтъкване на културните ценности.

Сесия 5 Представяне на кампанията и обратна връзка от връстници: По време на тази сесия младежите работят в групи. Те имат за задача за генерират концепции за възможни кампанийни материали. Насърчавайте открити дискусии по представените идеи. След обсъждането участниците трябва да изберат какви материали ще разработят

и да нарисуват техен дизайн върху големи листи хартия. Завършете с финални размишления, позволявайки на участниците да споделят прозрения, получени по време на сесията. Дайте възможност всяка група да представи своята разработка и да получи обратна връзка от слушателите.

Ключови изводи Повишена осведоменост за екологичните предизвикателства и техните културни последици. Придобиване на практически опит в планиране на кампании, които търсят връзка с местната култура и/или занаяти и устойчивото опазване на природната среда. Придобиване на основни умения за разработване и планиране на ефективни кампании, които обединяват културно наследство и екологични послания.

КАК ГО НАПРАВИХМЕ

В живописния резерват Зингаро в Сицилия участниците се впуснаха в разходка сред природата с водач, водена от Франческо Андраня, който е бил пазач в парка. Избрахме резервата за нашата образователна дейност, защото неговата управа полага изключителни усилия да запази това изключително биологично разнообразие. Инициативите за опазване се фокусират върху поддържането на целостта на екосистемата, недопускане на превръщането и в атракционен парк, защита на застрашените видове и повишаване на осведомеността относно важността на устойчивите практики.

Пейзажите в Зингаро варират от крайбрежни скали и плажове до скалисти заливи и стръмни хълмове. Тези разнообразни местообитания предлагат ниши за широк спектър от видове и допринасят за уникалната красота на околността. Районът се гордее с много ендемични растителни видове, адаптирани към тукашния средиземноморски климат. Сред растителните видове са алепски борове, средиземноморски храсти като розмарин, мащерка и градински чай, както и диви цветя, които изпъстрят пейзажа с живи цветове.

Тренерът Франческо Андраня проведе сесията **„Обогатяване на осведомеността за околната среда“**. Той поведе пешеходната обиколка като се спираше на по-интересните растителни видове и обясняваше тяхната роля в цялостната екосистема. Той запозна младежите с ендемичните растителни видове и наблегна на опазването им, защото ендемитите са уникални и с това, че са остатъци от отдавна отминали епохи.

В следващата сесия **„Създаване на културна устойчивост“** се запознахме с местните занаяти, част от културното наследство на региона, свързани с преработката на растителни влакна и най-вече тези от ендемичния вид палма джудже. Водени от фасилитатора Малори Екрос и туристическия гид от Музея на занаятите, участниците наблюдаваха изработката на красиви кошници, вдъхновени от богатото културно наследство на региона. Докато се опитвах да тъкат влакна и листа, те усетиха по-дълбока връзка с природата и присъщата ѝ красота. Сред смях и разговори участниците откриха как културните занаяти могат да служат като проводник на промяната. Когато завършиха разходката сред природата, посланието беше ясно: резерватът Зингаро беше

нещо повече от живописно място – той беше призив за действие за по-зелено и по-устойчиво бъдеще.

След приятна обедна почивка сред зашеметяващия пейзаж с изглед към Тиренско море групата се събра отново за **„Планиране на ефективни кампании“**. Водещият Лидия Светославова ги запозна със сложния процес на планиране на кампанията, от поставянето на ясни цели до изработването на въздействащи послания. В групи участниците обмисляха концепции за кампании, които съчетаваха загриженост за околната среда и културни корени, свързани с опазването на резервата Зингаро и предотвратяването на горски пожари. Обляната в слънчеви лъчи околност сякаш усилваше творческата им енергия.

Пътуването продължи с **„Дизайн на кампания и разказване на истории“**. Под сянката на възлесто маслиново дърво участниците изследваха изкуството на разказването на истории като катализатор за промяна. Те се научиха да проектират завладяващи материали за кампанията, от плакати до съдържание в социалните медии, като същевременно съчетават културна идентичност и екологично съзнание.

Финалът дойде с **„Представяне на кампанията и обратна връзка от колеги“**. Участниците се събраха отново, нетърпеливи да споделят своите творения и идеи. Всяка презентация беше посрещната с аплодисменти и въпроси от аудиторията. Докато участниците получаваха обратна връзка, усещането за другарство и взаимна подкрепа беше осезаемо.

Денят завърши със споделени размисли, когато слънцето започна да се спуска зад хоризонта. Участниците говориха за новооткритите прозрения, радостта от занаятчийството и дълбоките връзки, които са изградили със своите колеги. Резерватът Зингаро беше не само фон за това пътуване, но изигра важна роля в оформянето на разбирането на участниците за тяхната среда, наследство и потенциала за положителна промяна.

СЪРВАЙВЪР В ГОРАТА АНДЖИМБЕ

СЦЕНАРИЙ

Това е дейност за учене чрез преживяване в гората , включваща някои от концепциите на Стефано Манкузо.

Цел: В пряк контакт с природата обучаемите не само ще разберат значението на опазването на околната среда, но и ще придобият умения за намаляване на собственото си въздействие върху околната среда.

1. Въведение: Започнете със събиране на обучаеми на централно място в гората и представете целите и задачите на сесията. Обяснете, че е необходимо участващите да подобрят осведомеността си за значението на горската среда, да осъзнаят собствения си отпечатък върху природата и възможни действия за опазване на околната среда. Представете работата на Стефано Манкузо, водещ експерт по растителна интелигентност и основател на областта на растителната невробиология.

2. Инструктаж за безопасност: Направете инструктаж за безопасност, за да сте сигурни, че всички обучаеми разбират правилата и насоките за дейността. Уверете се, че младежите са наясно с всички потенциални опасности, като отровни растения или диви животни, и подчертайте важността на спазването на всички правилата за безопасност.

3. Загриваща дейност: Ангажирайте обучаемите в загриваща дейност, като например „нешотърсачи“ (scavenger hunt), за да ги накарате да се движат и да се съсредоточат върху околната среда около тях. Помолете обучаемите да намерят различни видове растения в гората и да отбележат това, което виждат. „Нешотърсачи“ е игра, която обикновено се играе на обширно открито пространство, в която участниците трябва да съберат определен брой различни предмети и след това да разкажат истории или да задават въпроси за тях.

4. Обиколка с екскурзовод: Направете обиколка с екскурзовод в гората, посочвайки ключови характеристики на околната среда, като различни видове дървета и растения, потоци и диви животни. Обсъдете важната роля, която горите играят за поддържането на здравето на планетата и подчертайте различните предимства, които предоставят, като почистване на въздуха, осигуряване на местообитания за дивата природа и предотвратяване на ерозията на почвата. Подчертайте идеите на Стефано Манкузо, който твърди, че растенията са интелигентни същества, способни да общуват и да решават проблеми.

5. Обсъждане на въздействието върху околната среда: Спрете на различни точки по време на обиколката, за да обсъдите въздействията, които хората могат да имат върху околната среда, както положителни, така и отрицателни. Насърчете участниците да помислят за начини, по които могат да намалят въздействието си върху околната среда и да обсъдят потенциални решения на екологични предизвикателства, като обезлесяване и замърсяване. Подчертайте значението на опазването на горите и критичната роля, която те играят за поддържането на здравето на планетата.

6. Теории на Манкузо: След обиколката с екскурзовод съберете участниците и ги запознайте с някои от ключовите теории и концепции от работата на Манкузо. Обсъдете идеята, че растенията са интелигентни същества със сложни комуникационни системи и способността да усещат и реагират на околната среда. Подчертайте важността на разбирането и зачитането на интелигентността и способностите на растенията, както и на ролята, която те играят за поддържането на здравето на планетата.

Втори вариант

Формиране на групи: Разделете участниците на малки групи и задайте на всяка група определена зона в гората. Осигурете на всяка група карта на района и основни средства за оцеляване като компас, нож и вода.

Предизвикателства за оцеляване: Предварително подгответе за групите поредица от предизвикателства за оцеляване, предназначени да тестват техните умения за решаване на проблеми, креативност и находчивост. Предизвикателствата могат да включват изграждане на подслон, запалване на огън, намиране на вода и търсене на храна. Насърчете обучаемите да работят заедно, като използват знанията си за околната среда и наличните си ресурси, за да изпълнят предизвикателствата.

7. Планиране на действие: Насърчете обучаемите да обмислят и да развият идеи за инициране на собствени местни кампании, когато стартират кампания 16 ДНИ АКТИВИЗЪМ за опазване на околната среда. Насърчете обучаемите да помислят какво могат да направят, както индивидуално, така и колективно, за да помогнат за опазването на околната среда в тяхната местна среда. Подчертайте значението на работата за защита на горите и растенията и критичната роля, която те играят за поддържане здравето на планетата.

8. Закриване: Завършете сесията като дискутирате какво са научили обучаемите и им напомните за важността на екологичното съзнание. Осигурете материали като брошури или плакати, за да им помогнете да продължат да разпространяват посланието за важността на опазването на околната среда.

КАК ГО НАПРАВИХМЕ

Целта на дейността в гората Боско беше ясна още в началото: участниците трябваше на място да научат за екологичните проблеми и решения и да разработят стратегии за намаляване на собственото си въздействие върху околната среда.

При планирането и провеждането на тази сесия ние следвахме теорията за учене чрез преживяване на Колб, чиято рамка обяснява как хората учат чрез преживявания. Разработена от Дейвид А. Колб, теорията предлага четириетапен цикъл на обучение, който включва конкретно преживяване, рефлексивно наблюдение, абстрактна концептуализация и активно експериментиране. Затова включихме и някои специални дейности, свързани с природата: безопасно палене на огън, изграждане на палатки и палатков лагер и нощувка в гората. В тази част местната скаутска организация ни помогна значително и подпомогна процеса на учене чрез преживяване.

Приключението започна с въведение от италианския водач Франческо Адрагна. Той обясни целите на сесията и подчерта значението на горската среда. Същевременно припомни на участниците за концепцията на Стефано Манкузо за „невероятното пътешествие на растенията“, особено пътуването на видове, ендемични за остров Сицилия като: древните дъбово-коркови гори, средиземноморската макиса и разнообразните птици.

Преди да предприемем обиколка в гората, беше проведен инструктаж за безопасност, за да се гарантира безопасността на всички. Обучаемите бяха информирани за потенциалните опасности и важността на спазването на препоръките за безопасност по време на дейността.

За замявка обучаемите се впуснаха в оживена игра на „нешотърсачи“, предварително подготвена от Малори Екелс и Валентина Карадона от Асоциация „Bosco Angimbe“, Италия. Разделени на групи, те ентусиазирано обикаляха гората, търсейки различни видове растения според получените задачи, докато се потапяха в тучната околност. В края всички се събраха заедно и демонстрираха какво са намерили и как са изпълнили задачите.

След това занимателно упражнение, водачът Франческо Адрагна ги поведе на обиколка в гората. Той обясни, че голяма част от 700те- ботанически горски видове са ендемични като корковите дъбове и черните дъбове. Когато навлязоха по-дълбоко в гората, те се натъкнаха на следи от минали горски пожари, които бяха оставили опустошително въздействие върху пейзажа. Водачът се спря подробно върху горските пожари, които са чести през лятото в Сицилия и са едно от най-значимите човешки въздействия върху околната среда. Той посочи овъглени останки от дървета и обясни, че тези горски пожари често са резултат от човешки дейности като небрежност, лагерни огньове, оставени без надзор, или умишлени палежи. Обучаемите наблюдаваха от първа ръка как подобни пожари могат да унищожат огромни площи от гората, измествайки дивата природа и нарушавайки деликатния екологичен баланс.

В различни моменти по време на обиколката групата спираше, за да обсъди начини за намаляване на собствения си отпечатък си върху околната среда. Обучаемите осъзнаха значението на опазването на горите и както и възможни подходи за предотвратяване на опустошителни пожари. Вдъхновени да предприемат действия, обучаемите обмисляха идеи за стартиране на местни кампании по време на „16 ДНИ АКТИВИЗЪМ“ за опазване на околната среда. Те признаха значението на опазването на горите и растенията за благосъстоянието на планетата и обсъдиха колективни и индивидуални инициативи.

След това участниците бяха разделени на групи, които трябваше да изпълнят определени задачи за „оцеляване“ в гората: построяване на лагер с палатки, запалване и поддържане на лагерен огън според протокола за безопасност, намиране и доставка на храна и вода. Този успех подчерта способността им да работят заедно ефективно и да процъфтяват в естествена среда. Ценни се оказаха съветите и практическата помощ на младежите от местната скаутска организация.

Всички участници прекараха нощта в палатковия лагер или край лагерния огън. Сутринта ги завари по-силни и калени, овладели нови умения за оцеляване като истински сървайвъри.

Глава 6

Симулация на сесия на Общински съвет

Основна тема
АКТИВНИ ГРАЖДАНИ

Компетентност за изразяване
Социална компетентност
Гражданска компетентност
Критично мислене

„ЗА“ И „ПРОТИВ“ ЕКОЛОГИЧНА МЕСТНА ПОЛИТИКА: ДЕБАТ

СЦЕНАРИЙ

1. Цели: В тази сесия участниците ще дебатираат като използват аргументи за и против природосъобразна градска политика. Целите са:

- Запознаване на обучаемите с ключови аргументи по тази тема.
- Развиване на умения за критично мислене и способност за ефективно изразяване на мнения.
- Насърчаване на активното участие и работата в екип.
- Активно участие в увлекателен дебат за плюсовете и минусите на природосъобразните градски политики.

Материали: бяла дъска и маркери; столове и маси, подредени в кръг; материал за раздаване със списък на предимствата и недостатъците на екологосъобразните градски политики; камбанка или друг уред за шум, който да сигнализира за началото и края на всеки кръг от дебата

1. Въведение (5 минути): Представете темата на дебата и целите на сесията. След това обяснете правилата на дебата, които са предварително изготвени. Препоръчително е да ги демонстрирате на екран или да ги разпишете на флипчарт, така че всички да ги виждат по време на цялото упражнение. Предложете времевите ограничения за всеки кръг от дебата и обявете кой ще измерва времето.

2. Сформиране на отбор (5 минути): Разделете групата на два отбора, всеки от които представлява едната страна на дебата (за или против). Обяснете ролята на всеки член на екипа и техните отговорности по време на дебата.

3. Подготовка (30 минути): Раздайте на всеки отбор лист със списък на предимствата и недостатъците на природосъобразните градски политики. Дайте време на всяка група да прочете материала и да обсъди своите аргументи. Не забравяйте да насърчите обучаемите да задават въпроси и да изясняват всякакви погрешни схващания. За по-голяма автентичност можете да организирате „сцена“ за ораторите или „заседателна зала на градския съвет“. Така ще създадете декори за упражнението и ще помогнете на участниците да „влязат в роля“.

4. Дебат (45 минути): След като отборите са готови, дайте сигнал за началото на първия рунд на дебата. Първият отбор, който представи своите аргументи, ще бъде страната, защитаваща екологичната политика. Противоположната група ще има шанс да опровергае представените аргументи. Повторете този процес за втория кръг на дебата като смените реда на говорене: отборът, застъпващ отрицателна позиция ще представи първи своите аргументи. Във финалния кръг и двете страни ще имат възможност за изнасяне на последни доводи или отговори на вече заявени аргументи.

5. Заключение (15 минути): Когато времето за дебат приключи, обобщете основните аргументи, представени от двата отбора. Насърчете обучаемите да разсъждават върху това, което са научили от дебата и как той може да формира личните им мнения относно природосъобразните градски политики. Завършете сесията със заключително изявление и похвала за усилията на обучаемите.

Оценяване: Участието на обучаемите в дебата ще бъде оценявано въз основа на уменията им за критично мислене, способността да артикулират мнения и качеството на техните аргументи. Фасилитаторът може също да оцени екипната работа на обучаемите и способността им да работят в сътрудничество и с уважение един към друг.

КАК ГО НАПРАВИХМЕ

Тази дейност се проведе на следващия ден, след като обучаемите вече бяха прекарвали една нощ в палатковия лагер в гората Боско. На сутринта те впуснаха в уникално упражнение, което изостри уменията им за критично мислене и ясно изразяване на идеи. Целта на дейността за деня беше ясна — да се изследват аргументите за и против природосъобразна градска политика в измисления град Грийнвил.

В началото тренерите Нур Дазвани от Асоциация Креатива, Испания и Маргариди Малта от Европейския институт „За гражданите“, Португалия изясниха целите на сесията, а именно научаване за плюсовете и минусите на подобни политики и развиване на способности за изразяване и защитаване на мнения по време на оживен дебат на английски език като втори език за всички присъстващи. Това упражнение изисква активно участие и работа в екип - тест за духа на сътрудничество в групата.

Тренерът представи правилата на дебата като обясни, че това ще бъде поредица от 3 рунда, в които всеки отбор ще представи своите аргументи и ще има шанс да опровергае опонентите си. Участниците бяха разделени на два отбора - единият защитаваше екологичната политика, а другият беше против нея. Всеки член на екипа с ентузиазъм се постави в своята роля, нетърпелив да допринесе със своята уникална гледна точка.

Преди да започне дебатът, тренерът раздаде допълнителни материали, представящи плюсовете и минусите на природосъобразните градски политики. Екипите се скупчиха, погълнати от разгорещени дискусии, прецизно анализирайки всяка точка. На този етап тренерите подпомагаха подготовката на екипите като изясняваха погрешни схващания и насърчаваха дискусията върху различни идеи.

С изтичането на времето за подготовка инструкторите сигнализираха за началото на първия кръг. Първата група, защитници на екологичната политика, излезе на импровизираната сцена уверено, представяйки убедено своите добре проучени аргументи. Когато завърши, противоположната страна отговори с контраатака, красноречиво оспорвайки точките, направени от техните опоненти.

Рунд след рунд, дебатът продължаваше, а емоциите бяха нагорещени, но обучаемите не нарушиха добрия тон на дебата. Те разшириха границите на уменията си за критично мислене, изследвайки нови гледни точки и адаптирайки аргументите си с разгръщането на дискусиите. Когато дебатът наближи края си, фасилитаторите обобщиха основните аргументи, представени от двата отбора. Беше очевидно, че това оживено преживяване е повлияло дълбоко на участниците. Те разбраха колко сложно е да се приеме и изпълнява екологична градска политика, колко е важна силата на сътрудничеството и ефективната комуникация между хората за оформянето на устойчиво бъдеще за измисления град Грийнвил.

Глава 7

Силата на дигиталните истории

Основна тема
РАЗКАЗВАНЕ НА ИСТОРИИ

Дигитална компетентност
Езикова компетентност
Лична, социална и учеща се компетентност

РАЗКАЗВАНЕ НА ДИГИТАЛНИ ИСТОРИИ

СЦЕНАРИЙ

Цел: Кажете на участниците, че ще бъдат помолени да създадат свои собствени истории, когато провеждат събитията на местната кампания, организирана от тях. Следователно те трябва да разберат какво е дигитално разказване на истории, да изследват различни инструменти и да създадат своя примерна дигитална история. **Материали:** компютър или таблет за всеки ученик; проектор и екран; достъп до интернет

Въведение (10 минути): Започнете като попитате групата дали темата за дигитално разказване на истории им е позната. Насърчавайте ги да споделят впечатления, харесвания или нехаресвания. Споделете някои примери за истории като кратки филми, анимации или интерактивни документални филми. И накрая, обяснете, че днешната сесия ще се фокусира върху създаването на дигитални истории с помощта на различни инструменти.

Част 1: Разбиране за дигитален разказ (15 минути): За да започнете, представете слайдшоу с определения и примери за дигитално разказване на истории. Обсъдете различните елементи на подобен разказ като герои, сюжет, обстановка и мултимедийни елементи: изображения, видеоклипове и аудио. Помолете обучаемите да споделят някои от любимите си истории и да анализират защо ги харесват. След това може да насърчите участниците да помислят за история, която биха искали да разкажат, и да започнат да проектират примерна , включваща всички елементи на добрия разказ.

Част 2: Изследване на инструментите за дигитално разказване на истории (20 минути): След като участниците приключат с разказването на историята, демонстрирайте как се използват няколко различни инструмента за цифрово разказване на истории, като Adobe Spark, Canva или Powtoon. Накарайте обучаемите да проучат тези приложения сами и да изберат онова, което искат да използват за своята история. Предлагайте подкрепа и отговаряйте на всякакви въпроси, докато участниците работят върху своите истории.

Част 3: Създаване на дигитални истории (30 минути): Дайте време на участниците да работят върху своите истории като използват избория от тях инструмент. Насърчете ги да мислят за елементите на цифрова история, докато работят върху нея.

Заклучение (10 минути): Помолете участниците да споделят своите истории в групата. Насърчете ги да дават обратна връзка един на друг като например какво им харесва и какво биха направили по различен начин. Обобщете ключовите моменти от сесията и значението на дигиталното разказване на истории в днешния свят.

Оценка: Наблюдавайте участието на обучаемите в създаването на техните цифрови истории. Оценете дали в готовите дигитални истории са включени елементи като: герои, сюжет, обстановка и мултимедийни елементи.

КАК ГО НАПРАВИХМЕ

Целта на дейността през деня беше да потопи участниците в света на дигиталното разказване на истории. В началото испанският тренер Нур Харджани Дазвани направи анкета, за да разбере колко участници са работили с приложения за цифрово разказване на истории. Оказа се, че почти 60% от младите хора отчитат високо ниво на дигитална компетентност, което направи сесията много по-приобщаваща. След това на участниците беше казано, че ще използват своите умения, за да се научат как да разкажат историите за своите събития от националната кампания „16 дни на активизъм“ онлайн, част от проектните дейности. За целта те трябваше да разберат същността на дигиталното разказване на истории, да проучат различни инструменти и да създадат своите цифрови разкази.

Първо Нур Харджани Дазвани от Асоциация Креатива, Испания и Маргарита Малта, Европейски институт „За гражданите“, Португалия представиха концепцията за цифрово разказване на истории и насърчиха участниците в групата да споделят своя опит. Вълнението изпълни въздуха, докато участниците споделяха своите впечатления, харесвания и нехаресвания, свързани с дигиталното разказване на истории. За да илюстрира силата на дигиталните истории, инструкторът показа пример за кратък филм, създаден за един от творческите проекти на Асоциация Креатива, Испания, предизвиквайки любопитство сред участниците.

Сесията навлезе в тънкостите на дигиталното разказване на истории. Тренерът Нур Харджани Дазвани разказа как тя и нейните колеги са избрали елементите за показания кратък филм: как са им дошли идеите за героите на филма, сюжета, който са използвали, обстановката, където са направени кадрите и мултимедийните добавки като изображения, звук и музикално оформление. Участниците бяха насърчени да помислят за примерна история, която искат да разкажат като разпалят въображението си за едно дигитално пътешествие.

В следващата част участниците изследваха различни дигитални инструменти за разказване на истории, включително Adobe Spark и Canva. Инструкторът демонстрира използването на тези инструменти и обучаемите имаха свободата да ги изследват самостоятелно.

В сърцето на Сицилия участниците се задълбочиха в създаването на своите дигитални истории под топлото слънце. Подхранвани от вдъхновение и водени от елементите, които са научили, те работиха неуморно, вплитайки думи, образи и звуци в интересни разкази. Инструкторът предлагаше подкрепа и отговаряше на въпроси, гарантирайки, че историята на всеки участник разцъфтява в пълен блясък.

Накрая участниците разсъждаваха върху значението на тази влиятелна форма на изкуство в днешния свят. Инструкторът обобщи ключовите точки на сесията като подчерта как дигиталното разказване на истории позволява да се чуват гласове, да се споделят идеи и да се формират връзки в един все по-взаимосвързан свят.

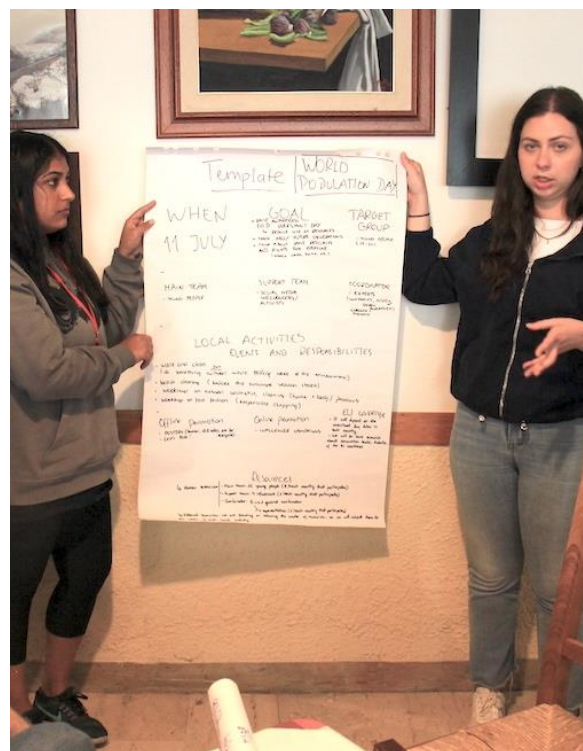

Глава 8

Планиране на събития

Основни теми

16 ДНИ АКТИВИЗЪМ
АНАЛИЗИРАНЕ НА МЕСТНИ
ПРОБЛЕМИ
ПЛАНИРАНЕ НА ИНИЦИАТИВИ

Развитие на:
Умения за планиране
Дигитална компетентност
Езикова компетентност
Лична, социална и учеща се компетентност
Гражданска компетентност

ПЛАНИРАНЕ НА СЪБИТИЯ ОТ КАМПАНИЯТА „16 ДНИ АКТИВИЗЪМ“

СЦЕНАРИЙ

Цел: В тази обучителна сесия участниците се научават да планират въздействащи национални кампании по време на „16 дни АКТИВНИ“. Като се занимават със социални и екологични проблеми, те насърчават активното гражданство и вдъхновяват промяна в България, Италия, Португалия и Испания.

Стъпка 1: Разбиране на инициативата „16 дни АКТИВНИ“: Говорете за значението на инициативата „16 дни АКТИВНИ“, за повишаване на осведомеността и стимулиране на положителна промяна. След това подчертайте силата на международното сътрудничество на Европейско ниво за ефективно справяне с належащите предизвикателства.

Стъпка 2: Анализирание на местния контекст: Разделете се на малки групи, представляващи България, Италия, Португалия и Испания. Идентифицирайте уникални социални и екологични проблеми във всяка страна, които трябва да бъдат разгледани по време на събитията на кампанията.

Стъпка 3: Мозъчна атака на идеи за събития: След това, докато сте в национални отбори, ангажирайте участниците в оживени дискусии в рамките на групите, за да генерирате иновативни идеи за събития. Нека използват майчиния си език, за да говорят за проблемите на своите общности. Помолете ги да изследват различни формати като работни срещи, семинари, изложби и програми за общуване с общността. На този етап може да искате да ги насърчите да търсят в Интернет и да намерят местни примери.

Стъпка 4: Създаване на екипи: Създайте екипи, за да комбинирате идеи и силни страни от различни страни. Насърчавайте креативността и синергията чрез сътрудничество.

Стъпка 5: Разработване на планове за действие: Очертайте конкретни цели, дейности и срокове за всяко събитие на кампанията. Помислете за целевата аудитория, партньорите и наличните ресурси, за да увеличите максимално въздействието.

Стъпка 6: Овластяване с цифрови инструменти: Дискутирайте как да използвате социалните медии, онлайн платформите и дигиталните техники за разказване на истории, за да разширите посланията на кампанията. Създайте ангажиращо съдържание, което да въздейства върху целевата аудитория.

Стъпка 7: Репетиция и фина настройка: Представете планове за действие, за да получите обратна връзка от фасилитатори и колеги. Усъвършенствайте стратегиите, за да осигурите ефективност и сплотеност.

В края на сесията говорете още веднъж за споделената мисия за оказване на положително въздействие по време на „16 дни АКТИВНИ“.

КАК ГО НАПРАВИХМЕ

Целта на обучителната сесия беше участниците да придобият умения и знания за планиране на въздействащи национални кампании по време на „16 ДНИ АКТИВИЗЪМ“, водещата дейност на проекта „BeActive“/„Активни“. Това са поредица от национални инициативи, които трябва да достигнат до 200 души офлайн и 220 онлайн и да имат висока видимост в цяла Европа. Кампанията ще бъде координирана от 16 младежки работници от партньорските организации, подкрепяни от координаторите на проекта. Затова българските обучители направиха предварителна подготовка за сесията. Заедно с мениджърския екип и комуникационните служители те разработиха **Ръководство за организиране на национални акции и събития**. Този набор от материали съдържа примери и ценни съвети за мотивиране и въвличане на млади хора в кауза и шаблон за планиране на кампании за събития и Календар за международни събития, отбелязващи човешките права.

Младите участници имаха възможност да се запознаят с ръководството преди или дори по време на обучението в Сицилия. Ето защо, преди сесията за планиране, те вече бяха обсъдили неофициално някои идеи за събития. Фасилитаторите: Диана Бебенова-Николова и Лидия Светославова от НПО „Паралел-Силистра“, България в началото представиха значението на инициативата „16 ДНИ АКТИВИЗЪМ“. Те подчертаха силата на колективните усилия и сътрудничество за справяне с належащите предизвикателства в световен мащаб. След това насърчиха участниците да споделят своите идеи за кампании или инициативи, вдъхновени от Ръководството за организиране на национални акции и събития. След като получиха ценни коментари, обучителите разделиха участниците на малки групи, представляващи съответните държави и с помощта на местните координатори ги включиха в оживени дискусии за техните уникални социални и екологични проблеми.

С по-ясно разбиране на своите цели, групите се задълбочиха в процеса на планиране. Те обмисляха иновативни идеи за събития, изследвайки различни формати например: работни срещи, семинари, изложби и програми за общуване с общността. Като основа за инициативите, те използваха Календара за международни събития, отбелязващи човешките права. Фасилитаторите ги напътстваха при разработването на стратегии за максимизиране на обхвата и въздействието на техните събития като се има предвид целевата аудитория, партньорите и наличните ресурси. Те използваха шаблона за планиране на кампании, за да проектират своите кампании и да структурират по-добре своите дискусии.

Признавайки силата на сътрудничеството, някои национални групи предложиха съвместни трансгранични събития, комбинирайки идеи и силни страни от различни страни. По време на последния етап групите разработиха конкретни планове за действие, очертаващи конкретни цели, дейности и времеви графици за техните национални кампании. Местните координатори предоставиха насоки и съвети и споделиха най-добри практики и успешни казуси от предишни инициативи на партньорските организации. В края участниците представиха плановете си за действие и съгласуваха инициативите.

Глава 9 Оценка и отзиви

Интервюиране за оценка

Резултати и проектни индикатори

Лични впечатления и отзиви

ОЦЕНКА

В последния ден на международното Еразъм обучение участниците се събраха, за да оценят новите си компетентности и да отпразнуват постиженията си. Със сърца, изпълнени с благодарност, те се сбогуваха, обещавайки да поддържат връзка за бъдещи дейности, знаейки, че това приключение е оставило незаличима следа в живота им.

За да оценим въздействието на обучението, ние разработихме предварително два конкретни въпросника, базирани на Модела на компетентност за проучване преди и след обучението. Процесът на оценяване беше реализиран онлайн с помощта на Google Forms. Всички участници получиха въпросниците и всички изпратиха обратно своите отговори. Тъй като всички от тях отговориха утвърдително с „Да“, това предполага, че обучението на обучители по Еразъм+ е изпълнило очакванията на участниците. Тази положителна обратна връзка показва, че обучителната програма успешно е отговорила на очакванията на участниците и им е предоставила задоволително преживяване.

За младежката група от 16 участници бяха разработени и изпратени по електронна поща YOUTHPASS, Europass CV и сертификати за проекта като признание за техния ангажимент за личностно израстване и принос към обучението. YOUTHPASS, по-специално, изигра съществена роля като помогна на участниците да обмислят своите резултати от обучението и да отпразнуват своите постижения.

Подобрените компетенции на 9 младежи работници и 16 младежи доброволци да използват инструментите на проекта и да достигнат до селските общности (Проектни цели 2 и 3) бяха оценени от инструмента за лична оценка. Последният се състои от специализирани въпросници за оценка. Инструментът беше приложен в началото и в края на обучението за измерване на няколко индикатора, първоначално планирани в рамките на проекта. Ето коментар за всеки индикатор и резултат:

1. Брой интервюирани участници – общо 25 човека:

- Планирано: 90% от участниците изпращат обратно въпросниците.
- Постигнато: 100% попълнени въпросници и изпратени обратно.

Коментар: Това е много положителен резултат, тъй като всички 25 участници попълниха и върнаха въпросниците чрез Google Forms. Това показва високо ниво на ангажираност и ангажираност от страна на участниците.

2. Подобро екологично съзнание и готовност за грижа за природата:

- Планирано: 90% отчитат подобрене.
- Постигнато: 92%.

Коментар: Този резултат показва, че обучението е съдействало съществено за подобряване на екологичното съзнание на участниците и желанието им да се грижат за природата.

3. Подобро разбиране на взаимовръзките между темите на проекта:

- Планирани: 90% съобщават за положителни.
- Постигнато: 92%.

Коментар: Този резултат показва, че участниците имат по-задълбочено разбиране за това как различните теми на проекта са взаимосвързани. Това показва ефективна комуникация и преподаване по време на обучението.

4. Подобвени езикови умения:

- Планирани: 50% съобщават за положителни.
- Постигнато: 65%.

Коментар: Въпреки че има подобвение в езиковите умения, важно е участниците да продължат да изграждат езикови компетентности. Сегашните 65% са обещаващи и предполагат напредък.

5. Подобвени компетенции по темите на проекта:

- Планирано: 90% ниво на удовлетвореност.
- Постигнато: 92%.

Коментар: Резултатът леко надминава очакванията по отношение на удовлетвореността на участниците от подобвените им компетенции по темите на обучението. Този резултат отразява ефективността на обучителните материали и използваните методики.

Като цяло обучението постигна целите си успешно, повечето постигнати показатели надхвърлят планираните резултати. Отчетените фактори дават основание да се твърди положително въздействие върху участниците.

Междувременно за групата от 4 младежи тренъори беше задействан друг план, според който те ще бъдат оценени по МОДЕЛА ЗА КОМПЕТЕНТНОСТ ETS за обучители и младежки работници. Тези модели определят седем области на компетентност за обучители, работещи в международен план, обхващащи всичко от разбирането и улесняването на процесите на обучение до усъвършенстване на межкултурната компетентност.

В края на обучението участниците бяха доволни и се чувстваха подготвени да вдъхновяват и напътстват други млади хора с по-малко възможности, овластявайки ги чрез обучение на връстници.

Приключението може и да е приключило, но спомените и знанията, придобити по време на „Мисия в Сицилия“, ще живеят завинаги в сърцата на участниците. Споделеното им пътуване разшири хоризонтите им и разпали страстта за създаване на положителна промяна в света. Те се впуснаха напред с новооткрити умения и сертификати, готови да поемат нови предизвикателства и да прегърнат бъдеще, изпълнено с безкрайни възможности.

ОТЗИВИ

Мария

„Мисията в Сицилия“ беше страхотно преживяване, което ми даде нови знания и значими връзки с различни личности. С нетърпение очаквам бъдещи ангажименти за лично и интелектуално израстване.

Никол

Обучението в Италия беше нещо ново, вълнуващо и поучително. След дискусиите за природата и разказите на Франческо започнах да гледам на природата от друг ъгъл. Посетихме огромна ботаническа градина, пълна с различни растения, които не бях срещала досега. Запознах се с много нови хора; имахме завладяващ културен обмен и отлично време заедно.

Джерен

Младежкото обучение в Сицилия по програма Еразъм+ е най-вълнуващото и трансформиращо изживяване, през което съм преминала до този момент. Аз съм студент по педагогика и си дадох сметка колко добре са подготвени отделните сесии и как успешно постигат образователните си цели. Бих искала и аз в бъдеще да стана младежки тренер и да насърчавам младежките да реализират промени към по-добро.

Инна, България

Програмата за младежко обучение Еразъм+ в Сицилия се оказа най-вълнуващото и зареждащо събитие в живота ми до този момент. Като студентка по педагогика бях впечатлена от прецизното планиране и ефективността на отделните сесии, така че те да постигнат своите образователни цели. Що се отнася до мен, в бъдеще ще се стремя се да стана наставник на младежи и да подкрепя младите жени да се стремят към положителни трансформации в живота си.

Лидия, България

Живеем във време, когато от младите хора се изисква не само активност, но и проактивност. Да бъдеш проактивен не е лесно, особено за тези, които живеят в далечни градове и села и им се налага да се борят с икономически трудности. Проектът „BeActive“ насърчава именно тези млади хора да развиват своите умения и самочувствие, докато се забавляват. Той предложи ценно обучение и опит в международна среда, което се оказа много полезно за тях и за мен като младежки треньор. Учихме се и се вдъхновявахме взаимно по време на „Мисията в Сицилия“ - тренировъчна част на проекта. Благодарение на образователната програма BeActive надградих уменията си и сега по-добре разбирам нуждите и мисленето на младите хора. Подобен принос е изключително важен за ефективността ми в работата като треньор на младежи.

Джулия, Италия

Това беше първото ми преживяване по Еразъм+ и въпреки че няха много очаквания, беше страхотно: да си у дома в Сицилия, докато си свързан с други култури и имаш

възможност за упражняване на уменията! Обучението и дейностите по кампанията на проекта ми помогнаха да задълбоча връзката си и признателността си към естествения свят. Връзката с природата беше уникална и се наслаждавах на околностите: природата на Резервата Зингаро, гората Angimbè и мястото, където отседнахме в Calatafimi Segesta, ще останат завинаги в спомените и сърцето ми. След завършване на обучението се чувствам вдъхновена и оборудвана с инструменти и идеи за подобряване на моята общност.

Елеонора, Италия

Моят опит с проекта VeActive беше изключително вълнуващ. Научих повече за устойчивост на околната среда благодарение на пряк контакт с природата и чрез постоянен диалог с колегите, което ми помогна да разбера различните проблеми които засягат околната среда днес и техните лесни превенции и решения. Мисля, че ще бъде чудесно за повече мои връстници да могат да участват в проекти като този.

Анджела, Италия

Радвах се на възможността да участвам в обучението в Сицилия. Аз съм сицилианка и съм живяла тук през целия си живот, така че беше страхотно да покажа родното си място на участниците от други страни и самата аз дори научих повече за историята и културата на Палермо. Също така беше полезно за общувам с тях, защото имах възможността да се упражнявам да говоря английски. Посетихме природния резерват Зингаро, запознахме се с историята му като първия природен резерват в Сицилия и виждайки красотата му, бях вдъхновена да защитавам по-добре и да насърчавам природата.

Джино, Италия

Не бях сигурен какво да очаквам от обучението в Сицилия, но беше приятно израстване и вълнуващо натрупване на опит. Имах възможността да се упражнявам да говоря английски и да работя върху моите умения за общуване с връстници от други страни. Беше предизвикателно, но удовлетворяващо! Аз мисля, че бих могъл да помогна за организирането на обучение като това в бъдеще, след като участвах и придобиха по-добри умения за комуникация и управление на общността.

Роберто, Италия

Изживяването по време на обучението в Сицилия беше уникално за мен. Аз съм от Палермо, така че беше ново преживяване да посетя природния резерват Zingaro и да науча за биоразнообразието там. Също така никога не съм бил на къмпинг, така че прекарването на нощта на палатка в гората Angimbè беше вълнуващо. Освен това, взаимодействието с другите участници от различни страни беше обогатяващо изживяване.

Мелиса, Португалия

Програмата за младежко обучение наистина насърчи възприемането на многообразието чрез открит диалог и споделени преживявания. Изучаването на практически екологични умения беше основен компонент на обучението и

възможността за прилагане на тези умения за положително въздействие върху нашата общност и извън нея е значително. Международното обучение „Мисия в Сицилия“ ни показва връзките между културите и околната среда, то предостави на участниците необходимите знания, за да направят бъдещето по-зелено.

Жоао, Португалия

Обучението в Сицилия беше уникално преживяване! Да бъдеш там с толкова много хора от различен произход беше вълнуващо! И това обучение беше обучение с, тъй като ние обсъждахме и търсихме по-добри решения за проблемите, пред които всички сме изправени днес.

Маргарита, Португалия

Това, което ме поразя най-много през нашата международна седмица в Сицилия, беше споделянето на знания и преживявания, свързани с екологичното съзнание. Бях искрено очарована от тази разнообразна група от хора с различен произход, всеки от които предлага уникални перспективи. Заедно, наблюдавахме, обмисляхме и критично разгледахме екологичните предизвикателства, които влияят върху всички ние. Стана ясно, че е в нашите сили да осъществим реална промяна в общностите ни в бъдеще. Този положителен опит ни позволи да създадем трайни спомени и връзки, които са ценни за мен.

Сол, Испания

Мисля, че обучението даде възможност за среща с хора от други култури и това ми помогна да разбера как в различните страни хората взаимодействат с природата. Моят опит в резервата Зингаро и гората Ангимбе беше изключително приятен и полезен, защото обичам скаутите и къмпингите и научих много неща от тях. Освен това харесвам дейностите, където можем да подобрим креативността си, както направихме в природния резерват.

Нур, Испания

Много се интересувам от социалното включване на местните общности в общото мнозинство. Този проект по Еразъм ми помогна да работя с международен екип. Мисля, че сега мога да организирам инициативи по-лесно, защото вече ги планирахме в обучението и всички говорихме за дейностите, които можем да правим в Тенерифе. „Мисия в Сицилия“ също засили моя европейски съзнание като гражданин поради влиянието на международната група млади хора от 4 различни страни от ЕС.

Виктор, Испания

Според мен испанците са много подобни на португалците и италианците, така че се чувствам по-близък до тях, отколкото до младите хора от други страни. Обучението в Сицилия ми беше първият международен опит. Особено подобрих способността си да работя в екип на друг език като английски. Научих за екологичните проблеми в Италия, като горски пожари в резервата Зингаро и новата концепция за живота на растенията на Стефано Манкузо.

Хорхе, Испания

Този проект беше незабравимо преживяване и научавам много от лидер като

Диана. За мен това е изключително учебно преживяване. Резултатите от проекта ще бъдат значими в бъдеще за:

- *Създаване на лични отношения с всички страни.*
- *Изправяне пред иновативни предизвикателства с други социални субекти*
- *Подобряване на английски език*
- *Осъзнаване на европейските настроения.*
- *Умения за справяне с екологичните предизвикателства, пред които ще трябва да се изправим в бъдеще.*
- *Включване на младежите в социално-културни дейности.*

ДРУГИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ РЕСУРСИ

Партньорите по проекта BeActive създадоха и публикуваха на уебсайта на проекта <https://paralel-silistra.net/active/> набор от иновативни инструменти за обучение на младежи доброволци и инициране на младежки кампании.

Първо, публикацията [“Digital Portfolio of the Project Partners”](#) ([Дигитално портфолио на партньорите по проекта](#)) разказва за проекти, инициативи, кампании и други практики, реализирани от партньорите по проекта.

[“BeActive Toolkit of Shared Practices”](#) ([Наръчник за споделени практики](#)) на английски език има за цел да вдъхнови младежките доброволци от четирите държави с добри примери за реализирани инициативи за опазване на природата, насърчаване на толерантност към различията и насърчаване на гражданска ангажираност по регионални въпроси. Това са споделени практики от самите партньори, обсъдени и подбрани по време на партньорска среща в Тенерифе (януари 2023 г.).

Друг инструмент е [‘Preliminary Agenda and Suggested Scenarios’](#) / (Предварителна програма и сценарий“) за обучението „Мисия в Сицилия“, разработено през април 2023 г. Той съдържа примери за вдъхновяващи подходи за обучение на младежи.

И накрая, [“Guide to National Actions and Events – 16 Days of Activism”](#) / („Ръководство за национални действия и събития – 16 дни Активизъм“) подобрява и вдъхновява организацията и представянето на младежките кампании, включително кампанията на проекта „16 дни Активизъм“. Това ръководство включва информация за стъпките на планиране, онлайн промоция и осведоменост за кампанията на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Уебсайтът на проекта съдържа много видео истории, които насърчават младежкия активизъм и същевременно позволяват на младежките работници да се възползват от работещи модели в други страни <https://paralel-silistra.net/active/wiki/>. За да научите за новите ни дейности, можете да следите и Facebook страницата BeActive <https://www.facebook.com/profile.php?id=100088391613086>.

BeActive project website

BeActive Facebook group

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.